

ابعاد و مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها مطالعه‌ای مبتنی بر روش فراترکیب

مجید دارابی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۲/۱، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۸

DO: 10.22047/ijee.2021.282411.1827

چکیده: یکی از مأموریت‌های مهم دانشگاه‌ها انجام آموزش است و مهم‌ترین عامل تحقق این مأموریت، هیئت علمی است. برای بهبود وضعیت آموزشی اعضای هیئت علمی، عواملی چند دخیل هستند. هدف پژوهش حاضر شناسایی مؤلفه‌های مؤثر بر این موضوع بر اساس روش فراترکیب است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند که این مؤلفه‌ها در ابعاد ۱- صلاحیت ارتباطی و اجتماعی (توان و مهارت ارتباطی، احترام و گشاده‌رویی، در دسترس بودن، زمینه‌سازی مشارکت دانشجویان و شاگردپروری) ۲- صلاحیت تخصصی (اشراف و تسلط بر موضوع (توانایی علمی)، دانش پژوهی و جستجوگری علمی، منبع‌شناسی تخصصی، تعامل با دانشجویان و تعهد به دوره و رشته) ۳- صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای (مهارت ارائه، طراحی و سازماندهی، مدیریت و رهبری محیط آموزشی، مهارت ارزشیابی و تسهیل یادگیری و تفکر در دانشجویان) ۴- صلاحیت فردی / شخصیتی ویژگی‌های شخصیتی متناسب، علاقه‌مندی به تدریس و آموزش، رعایت اصول ارزشی و هنجارهای اخلاقی، دینی، فرهنگی، قانون‌مداری، تجربه و سابقه تدریس، کسب رضایت‌مندی دانشجویان، مسئولیت‌پذیری در تدریس، مدیریت زمان، مدیریت تفاوت‌ها و اختلافات و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و ۵- شرایط محیطی و مدیریتی (فضا، دانشجو، امکانات و تجهیزات و حمایت مدیریتی) طبقه‌بندی می‌شود.

واژگان کلیدی: آموزش، کیفیت، اعضای هیئت علمی، فراترکیب

۱. مقدمه

دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، همواره به عنوان مهم‌ترین مراکز اندیشه‌ورزی و تولید علم، وظایف و نقش‌های مختلفی بر عهده داشته و روزه روز این نقش‌ها پیچیده‌تر، سنگین‌تر و متغیرتر از گذشته شده است (Marufi, 2007). در کنار نقش‌ها و کارکردهای مختلف، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، مانند دیگر نظام‌های اجتماعی بر اساس سطح پیشرفت و نیازهای جامعه، مأموریت‌های مختلفی بر عهده دارند و می‌توان آن‌ها را در پنج مأموریت یا وظیفه ترسیم کرد که عبارت‌اند از: ۱- آموزش ۲- پژوهش ۳- خدمات ۴- تولید و نشر علم و ۵- رشد حرفه‌ای (Niazi & AbuNouri, 2017; Quoted in Jabbari, 2014). اگرچه این مأموریت‌ها ممکن است از جامعه‌ای به جامعه‌ای دیگر یا دانشگاهی به دانشگاه دیگر متفاوت باشد، ولی غالب صاحب‌نظران سه مأموریت اصلی دانشگاه‌ها را شامل آموزش^۱، پژوهش^۲ و خدمات^۳ می‌دانند. هر یک از این مأموریت‌ها از اهمیت خاصی برخوردار بوده و بی‌توجهی به هر یک از آن‌ها ممکن است زیان‌های جبران‌ناپذیری برای جامعه به دنبال داشته باشد (Marufi, 2008). از سه مأموریت یا کارکرد ذکرشده، مأموریت یا کارکرد آموزش، به طور خاص، مسئله‌ای است که همواره برای دانشگاه‌ها مطرح هست (Jabbari, 2014). آموزش فرایندی است که در آن فراگیر و آموزشگر درگیر فعالیت‌های متقابل هستند و در یک محیط صمیمی و با تفاهم سعی می‌کنند که پدیده‌های عالم را بشناسند و بر دانایی‌ها و آگاهی‌های خویش بیفزایند (Zamanipour, 2008; Quoted in Derakhshani, 2013). طی چند سال گذشته شرایط کارکردی و ساختاری مؤسسات آموزش به طور ریشه‌ای تغییر کرده است. نظام‌های نخبه‌پرور، جای خود را به نظام‌های فراگیر داده و محیط‌های یاددهی - یادگیری عمیقاً در حال دگرگونی بوده است، فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات به عرصه آمده و آموزش عالی هم در سطح ساختار سازمانی و هم در سطح فرایندهای عملیاتی، با عوامل چالش‌برانگیزی دست‌به‌گریبان شده است (Massy quoted in Faraskhah, 2006) و این امر دانشگاه‌ها را با موضوعاتی از قبیل کارآمد بودن، حرفه‌ای شدن، کنترل کیفیت، مناسب بودن، همکاری‌های بین‌المللی و عدالت آموزشی (Marufi, 2008)؛ مواجهه نموده است. از طرف دیگر نظام آموزش عالی خود با مسائل زیادی مواجه هستند، از جمله کثرت مؤسسات آموزشی، افزایش تعداد دانشجویان، وجود خیل عظیم دانش‌آموختگان بیکار (Masoomi Fard, 2013)، نارضایتی دانشجویان و دانش‌آموختگان از کیفیت پایین فرایندهای تدریس و ارزیابی، ناتوانی آموزش در جهت شکل‌دهی یادگیری مستقل و فعال (در دانشجویان)، عدم مشارکت (دانشجویان) در فرایند یادگیری، معیارهای غیرشفاف (Khoran, 2013)، کاهش منابع مالی و فشار از سوی جامعه جهت مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی (Mohammadi, 2005)، ناتوانی در تولید دانش نظری، کاربردی نبودن آموزش‌های دانشگاهی، فقدان رابطه مناسب دانشگاه‌ها و سایر بخش‌های

اجتماعی، بی‌توجهی به برخی کارکردهای مهم دانشگاه‌ها، تعدد مراکز تصمیم‌گیری و وجود متولیان متعدد (Marufi, 2008) و... بدون شک مسائلی از این قبیل در کارکرد بهینه دانشگاه‌ها تأثیر گذاشته و باعث می‌شود انتظارات و توقعات از عملکرد آن‌ها، به خصوص در زمینه کیفیت آموزش، برآورده نشود. دغدغه‌مندی کیفیت در فعالیتهای آموزشی و... در سطح کلان نظام آموزش عالی هم، امری مقطعی است. توجه به نیازها و انتظارات افراد ذی‌نفع، دارای ارزش آن‌چنانی نیست. واحد متولی و درگیر، در زمینه کیفیت فعالیتهای آموزشی دانشگاه‌ها، که دفاتر نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت می‌توانند باشند، به‌جای انجام کارهای تخصصی نظیر برنامه‌ریزی، تضمین، کنترل و بهبود فعالیتهای، درگیر فعالیتهای اداری و جمع‌آوری داده‌ها و... هستند. اساتید و دانشجویان، مرجعی فعال برای مراجعه و اخذ مشاوره و راهنمایی و حتی پیگیری در زمینه کیفیت آموزشی ندارند. سازوکار مدیریت کیفیت فعالیتهای آموزشی نامشخص است و عملاً این فعالیتهای به شکلی یکسان و ساده و بر اساس تجربه و علائق افراد دنبال می‌شود و... لذا تحقق مأموریت نظام آموزش عالی در بخش آموزش با مشکل مواجه است. تحقق مأموریت‌های نظام آموزش عالی متأثر از عوامل زیاد و متنوعی است. از بین این عوامل بی‌شمار و متنوع، عامل آموزشگر (هیئت علمی)، مهم‌ترین آن‌ها بوده تا حدی که برخی، اعضای هیئت علمی یک دانشگاه را قلب آن دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی می‌دانند و یک دانشگاه یا دانشکده را دقیقاً به دلیل نوع اعضای هیئت علمی آن، خوب یا بد و اثربخش یا غیراثربخش به‌شمار می‌آورند. بنابراین ماهیت و کیفیت یک دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی، در گرو کیفیت و توان علمی اعضای هیئت علمی آن است (Gholipour et al., 2010; Quoted in Vosoughi Fard, 2014)، چراکه اعضای هیئت علمی قادرند عملکرد سایر موقعیت‌ها را تحت شعاع خود قرار دهند. بنابراین دانشگاه‌ها برای اینکه بتوانند در حوزه‌های عملکردی (مأموریت‌ها) خود موفق باشند، باید به کیفیت عملکردی اعضای هیئت علمی، به‌خصوص در فعالیت کلیدی آموزشکه مسئولیت اصلی آن بر عهده اعضای هیئت علمی است، توجه داشته باشند (همان).

لذا تحقق مأموریت دانشگاه به‌خصوص در بخش آموزش که بر دوش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌هاست با مشکل مواجه است، بنابراین در جامعه دانش که کیفیت، مسئله راهبردی است (Faraskhah, 2006) شایسته نیست که اقدامات و فعالیتهای مختلف، به‌خصوص فعالیت کلیدی آموزش اعضای هیئت علمی، بدون برنامه و چارچوب مشخصی انجام شود. اعضای هیئت علمی به تدریس دروس به همان شکلی که قبلاً خود آموزش دیده‌اند و تقریباً در یک شکل مشخص و یکسان، به تدریس می‌پردازند. این روش آموزش و تدریس غالباً در طول سال‌ها و در دروس مختلف یکسان باقی می‌ماند. دانشجویان، اساتید خود را در پایان نیمسال بر اساس فرمی که تقریباً تنها ملاک برای ارزشیابی عملکرد استادان دانشگاه‌هاست (Khadivi & KhanVaziri, 2015) ارزیابی می‌کنند و داده‌های این فرم‌ها به‌ندرت به‌منظور پژوهش‌های نظام‌دار جهت بازنمایی عملکرد اعضای هیئت علمی

به‌ویژه برنامه‌ریزی ارتقای کیفیت آموزش دانشگاهی و توسعه حرفه‌ای آنان مورد استفاده قرار می‌گیرند (Abdullahi, 2013). لذا این کار، سازوکاری جامع برای مدیریت کیفیت به حساب نمی‌آید و تکیه صرف بر ارزیابی در واقع، تک‌بعدی نگرستن به عملکرد اعضای هیئت علمی خواهد بود. (Khadivi & Khan- Vaziri, 2015)

تحقیقات زیادی در این زمینه انجام گرفته است، از جمله شریفیان و همکاران (Sharifian et al., 2006) در تحقیق خود نشانگرهای تدریس اثربخش را در پنج مقوله طراحی و تدوین درس، ارائه درس، مدیریت کلاس، روابط انسانی و ارزشیابی عملکرد تحصیلی دانشجویان بررسی کرده‌اند. معروفی و همکاران (Marufi et al., 2007) در ارزشیابی کیفیت تدریس در آموزش عالی توجه به ابعاد و جنبه‌های مختلف تدریس در ارزشیابی کیفیت آن، استفاده از منابع و ابزارهای مناسب دیگری برای جمع‌آوری اطلاعات در کنار پرسش‌نامه ارزیابی دانشجو، از جمله راهکارهای است که در الگوی پیشنهادی، به منظور افزایش اعتبار ارزیابی‌های کیفیت تدریس مدرسین دانشگاه‌ها و توجه بیشتر به اهمیت کارکرد آموزش را مدنظر قرار داده‌اند. جعفری کاکلی (Jafari Kaklki, 2011) در بررسی مقیاس‌های میزان کاربرد عامل‌های تأثیرگذار بر کیفیت تدریس اعضای هیئت علمی، به پنج مقوله راهبردهای نوین یاددهی، ارزیابی مستمر، حمایت از فعالیت‌های آموزشی پژوهشی دانشجویان، نگاه کارآفرینانه داشتن به فعالیت‌های آموزشی پژوهشی دانشجویان و استفاده از فناوری اطلاعات اشاره کرده است. زمانی (Zam-ani, 2018) در شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر کیفیت آموزش در آموزش عالی، به مؤلفه‌های روش تدریس استاد، سازماندهی محتوای آموزشی، امکانات و تجهیزات دانشکده، وضعیت مکان، زمان و استعداد فردی دانشجو، صلاحیت حرفه‌ای استاد (آموزشی و پژوهشی) و فناوری‌های نوین اشاره کرده است. خدیوی و همکاران (Khadivi et al., 2019) هم عواملی که بالاترین نقش را در کیفیت آموزش و تدریس داشته‌اند، شامل ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای استادان و عوامل محیطی - سازمانی می‌دانند. کناپر و کروپلی (Knapper & Cropley, 2000) ویژگی‌های تدریس خوب را شامل موارد زیر می‌دانند: میان دانشجو و استاد تعامل ایجاد می‌شود، دانشجویان به همکاری با یکدیگر تشویق می‌شوند، یادگیری فعال صورت می‌گیرد، بازخوردهای فوری ارائه می‌شود، بر زمان انجام دادن تکلیف تأکید می‌شود، انتظارات سطح بالا به وجود می‌آید و بالاخره برگسترش توانایی‌ها و شیوه‌های یادگیری تأکید می‌شود. وندگریفت (Van de Grif, 2007) مؤلفه‌های کیفیت تدریس را در پنج مؤلفه مدیریت کارآمد کلاسی^۱، ایجاد جو یادگیری امن و برانگیزاننده^۲، وضوح تدریس^۳، متناسب‌سازی تدریس^۴ و راهبردهای یاددهی-یادگیری^۵ مورد بررسی قرار داد. بنابراین دانشگاه‌ها با این مسئله مواجه هستند که مؤلفه‌های کیفیت

1- Efficient classroom management

2- Creating a safe and motivating learning atmosphere

3- Proportionality of teaching

4- Adaptation of teaching

5- Teaching learning strategies

آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها کدام‌اند تا به واسطه آن بتوانند کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی را در راستای بهبود بخشی مدیریت کنند. این مسئله در این مقاله بررسی می‌شود.

۲. روش‌شناسی پژوهش

برای انجام پژوهش حاضر از روش فراترکیب استفاده شده است. روش تحقیق، نوعی روش است که برای ترجمه تفسیری و یا ایجاد تئوری با بهره‌گیری از یکپارچگی و مقایسه یافته‌های مختلف استفاده می‌شود. هدف فراترکیب ایجاد تفسیری خلاقانه و یکپارچه از یافته‌های کیفی است. (Rahmani et al., 2019)

کانالانو (Catalano, 2013) معتقد است که فراترکیب، فرایند جستجو، ارزیابی، ترکیب و تفسیر مطالعات کمی یا کیفی در یک حوزه خاص است. به‌طور کلی سه هدف برای فراترکیب آورده شده است: (یک) ساخت تئوری، (دو) شرح تئوری و (سه) توسعه مفهومی. فراترکیب با فراهم کردن یک نگرش نظام‌مند برای محققان از طریق ترکیب تحقیقات کیفی مختلف، به کشف موضوعات و استعاره‌های جدید و اساسی می‌پردازد و با این روش دانش جاری را ارتقاء می‌دهد و دید جامع و گسترده‌ای را نسبت به مسائل به وجود می‌آورد. (Balali Shahvari, 2018) به‌طور کلی دو نگاه بر فراترکیب حاکم است. رویکرد اول که یکپارچه‌کننده نام دارد، بر جمع‌آوری و یکپارچه کردن مطالعات پیشین تأکید دارد. این رویکرد نقاط مشابه یافته‌های مطالعات پیشین را شناسایی و آنها را بر اساس متغیرهای با قابلیت اعتماد بالا یکپارچه می‌کند و نیز نتایجی از نوع روابط علی میان پدیده‌ها و همچنین قابلیت تعمیم‌پذیری یافته‌ها را به دنبال دارد. نگاه دوم که ترکیبی تفسیری است، بر تأویل و تفسیر مطالعات قبلی تأکید دارد. در این نگاه مقایسه و تفسیر بااهمیت است، به این دلیل که با استفاده از نوعی استقرا پیش‌بینی می‌کند که در شرایط مشابه، چه اتفاقی ممکن است بیفتد و اینکه مقولات چطور به هم مربوط می‌شوند و یا با هم تعامل می‌کنند (Hejazifar et al., 2017).

در مطالعه حاضر از رویکرد اول یعنی رویکرد فراترکیبی یکپارچه‌کننده استفاده می‌شود. بر این اساس، پژوهشگر بازنگری دقیق و عمیقی انجام می‌دهد و یافته‌های پژوهش‌های کیفی مرتبط را ترکیب می‌کند. از طریق بررسی یافته‌های مقاله‌های اصلی پژوهش، پژوهشگر واژه‌هایی را آشکار و ایجاد می‌کند که نمایش جامع‌تری از پدیده تحت بررسی را نشان می‌دهد.

برای دستیابی به اهداف پژوهش از روش هفت مرحله‌ای سندلوسکی و باروسو (Rahmani et al., 2019) استفاده شده است:

گام اول، تنظیم سؤال پژوهش: برای تنظیم سؤال تحقیق از معیارهای مختلفی مانند جامعه مورد مطالعه، چه چیزی، چه موقع و چگونگی روش استفاده می‌شود. در این پژوهش، این سؤال مورد

کنکاش قرار گرفت که مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی کدام‌اند؟ گام دوم، مرور ادبیات به صورت نظام‌مند: جامعه آماری این مطالعه شامل پژوهش‌هایی است که از جوانب و ابعاد مختلف به موضوع مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی پرداخته‌اند. لذا، برای گردآوری داده‌های پژوهش، در جریان مطالعه و در مرحله نخست، پژوهش‌های انجام شده با کلیدواژه‌های کیفیت آموزش و تدریس اعضای هیئت علمی و نیز شاخص‌های ارزیابی عملکرد آموزشی اعضای هیئت علمی در مراکز پایگاه اطلاعاتی جستجو شده است. گام سوم، جستجو و انتخاب متون مناسب: بر اساس جستجو در پایگاه اطلاعاتی، در نهایت ۱۴۰ منبع استخراج و انتخاب شد. گام چهارم، استخراج اطلاعات متون: در پژوهش حاضر، اطلاعات پژوهش‌های انجام شده در کیفیت آموزش و تدریس اعضای هیئت علمی، شاخص‌های ارزیابی عملکرد آموزشی اعضای هیئت علمی، در جدول ۱ دسته‌بندی شدند. این جدول بر اساس نام نظریه‌پردازان، سال و مؤلفه‌های کلیدی اشاره شده، تنظیم شده است. گام پنجم، تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌های کیفی: هدف فراترکیب ایجاد تفسیری یکپارچه و جدید از یافته‌هاست. این روش برای شفاف‌سازی مفاهیم، الگوها و نتایج در پالایش حالت‌های موجود دانش و ظهور مدل‌های عملیاتی و نظریه‌ها استفاده شده است. در مرحله تجزیه و تحلیل، پژوهشگر موضوعاتی را جستجو می‌کند که در میان مطالعه‌های موجود در فراترکیب پدیدار شده‌اند و به محض شناسایی و مشخص شدن موضوع، پژوهشگر طبقه‌بندی‌ای ارائه می‌دهد که موضوع را به بهترین شکل توصیف کند. در این پژوهش ابتدا کلیه مؤلفه‌های مربوط شناسایی شده و به عنوان کدهای اولیه در نظر گرفته شدند و در گام‌های بعدی در قالب مفاهیم و مقولات (ابعاد) قرار گرفتند. گام ششم، کنترل کیفیت: در این پژوهش رویه‌های زیر برای حفظ کیفیت مطالعه در نظر گرفته شده است: بررسی گسترده منابع و تلاش در جهت اولویت‌بندی و شناسایی دقیق مؤلفه‌ها و گام هفتم، ارائه یافته‌ها: در این مرحله از روش فراترکیب، یافته‌های حاصل از مراحل قبل ارائه شده است که در ادامه آورده می‌شود.

جدول ۱. پژوهش‌های انجام شده در حوزه فعالیت‌های آموزشی اعضای هیئت علمی

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۱	Barfzadeh, 2001	تسلط کامل بر موضوع درس و حوزه‌های وابسته، داشتن اطلاعات جدید و توانایی بیان استدلال‌های مورد قبول، استفاده از شیوه‌های متنوع تدریس، توجه به تفاوت‌ها، ایجاد سؤال و انگیزه برای تحقیق و یادگیری، بیان شیوا، مطلوب، جذاب و قابل فهم و...
۲	zohor & Islaminejad, 2002	دانش پژوهی، روش تدریس، قدرت ایجاد ارتباط و شخصیت فردی
۳	Sharifian, 2002	طراحی و تدوین درس، ارائه درس، مدیریت کلاس، روابط انسانی و ارزشیابی از عملکرد تحصیلی دانشجویان
۴	Arasteh & Mahmoudi Rad, 2003	ارائه درس، سازمان‌دهی، ارزیابی و مهارت‌های تخصصی بر آموزش

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۵	Mansoori, 2003	روش تدریس، دانش پژوهی، توانایی ایجاد ارتباط و مشاوره و شخصیت فردی
۶	Rezaei, 2003	توانایی علمی: تسلط و اشراف بر موضوع تدریس، ارائه مرتبط و منسجم مفاهیم، اصول و نظریه‌های درس، مشخص کردن محدودیت‌ها و موانع فهم و درک درس مطالب قبل از شروع تدریس، استفاده از اطلاعات جدید و به‌روز و... پویایی و علاقه‌مندی: علاقه و اشتیاق به تدریس، برانگیختن حس کنجکاوی دانشجویان، تشویق روحیه گروه‌گرایی، جلب توجه دانشجویان و افزایش علاقه آنها به درس، و... تقویت انگیزه و توانایی‌های علمی دانشجویان: تقویت افکار و اندیشه‌های خلاق دانشجویان، تقویت قدرت تفکر و تعقل دانشجویان، تقویت توانایی دانشجویان جهت به‌کارگیری مطالب درسی در حیطه مسائل زندگی مرتبط با درس و... کیفیت ارتباط انسانی بین استاد و دانشجو در کلاس درس: رعایت احترام و پذیرش دانشجو در کلاس درس، خودداری از سرزنش و آشفته ساختن روانی دانشجو در کلاس درس، نگرش مثبت استاد به دانشجو در کلاس درس، پرهیز از تبعیض بین دانشجو، علاقه و... کیفیت ارتباط انسانی بین استاد و دانشجو در خارج از کلاس درس: پرهیز از تبعیض در پذیرش دانشجویان در ساعات ملاقات با دانشجو، ارائه راهنمایی‌های لازم و مورد نیاز به دانشجویان در ساعات خارج از کلاس و... نظام ارزیابی و بازخورد: ارزیابی منظم آموخته‌های دانشجویان، آگاه کردن دانشجویان از میزان پیشرفت و یادگیری، دادن بازخوردهای به‌موقع و مناسب به دانشجویان با توجه به سطح یادگیری و میزان پیشرفت آنها و... سازمان‌دهی و وضوح: بیان عناوین و سرفصل‌های درس و رعایت پیوستگی مطالب در طی تدریس، روشن نمودن هدف و محتوای درس و ارائه برنامه تدریس در شروع درس، روشن نمودن انتظارات و اهداف و... رعایت مسائل اخلاقی: رعایت مبنای فرهنگی و اخلاقی و توجه به ارزش‌های اسلامی، وجدان کاری، خوش‌اخلاقی و... رعایت نظم و مقررات آموزشی: حضور به‌موقع و رعایت طول زمان کلاس، کنترل حضور و غیاب دانشجویان، در دسترس بودن استاد برای راهنمایی و...
۷	PakSeresht, 2004	ویژگی‌های تخصصی: مرور درس قبل، رفع اشکالات و آماده‌کردن دانشجویان برای درس، توضیح هدف‌های درس تازه و نوشتن رئوس مطالب بر روی تخته و... خصوصیات منشی، رفتاری و اجتماعی: وقت‌شناسی، حضور به‌موقع در کلاس، استفاده بهینه از وقت، پرهیز از حاشیه‌روی، نظم و ترتیب جدی منضبط بودن، دلسوزی نسبت به دانشجویان و...
۸	Salehi et al., 2004	ویژگی‌های ارتباطی
۹	Sharifian et al., 2005	طراحی و تدوین درس، ارائه درس، مدیریت کلاس، روابط انسانی و ارزشیابی عملکرد تحصیلی دانشجویان
۱۰	Ehtesabi, 2005	شایستگی حرفه‌ای: ارائه مطالب به‌صورت کاربردی، بحث با دانشجو در کلاس، داشتن نظم منطقی در ارائه مطالب، استفاده از وسایل کمک‌آموزشی و تعامل با دانشجو شایستگی آموزشی: تسلط بر موضوع درسی، اطلاعات عمومی، توجه به مفاهیم مورد نیاز درس و...
۱۱	Ghahremani et al., 2006	آموزشی و تدریس، ارتباط با دانشجو، رعایت مقررات آموزشی، توسعه فکری و شخصیتی دانشجویان و رضایت کلی دانشجویان از استاد
۱۲	Pazandeh et al., 2006	صلاحیت حرفه‌ای، خصوصیات شخصیتی، روابط بین فردی، مهارت آموزشی، ارزشیابی دانشجو
۱۳	Wahhabi et al., 2006	علاقه استاد به حرفه‌اش، احترام به دانشجویان، ویژگی‌های شخصی و ارتباط بین فردی
۱۴	Shabani Varki, 2006	طرح درس، اجرای تدریس، روابط بین فردی

ادامه جدول ۱

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۱۵	Shabani et al., 2006	توانایی برقراری ارتباط، تسلط به موضوع درس، مهارت‌های مدیریت کلاس درس، مهارت‌های حرفه‌ای و داشتن شخصیت مثبت
۱۶	Miri, 2006	الف) صلاحیت و توانایی فنی؛ آگاهی از موضوع مورد آموزش و مهارت‌های که با کاربرد آن سروکار دارند ب) صلاحیت حرفه‌ای؛ برنامه‌ریزی درسی، ارائه درس و ارزشیابی و امتحان ج) صلاحیت شخصی؛ داشتن خصوصیات ذاتی و الگوهای رفتاری خاص معلمی
۱۷	Moezzi et al., 2007	تسلط مدرس به محتوای درس - قدرت بیان و تفهیم مطالب درسی - تسلط مدرس در رفع اشکال درسی و مشاوره - قدرت مدیریت و هدایت محیط آموزشی - رفتار اجتماعی مدرس با دانشجو و قدرت ایجاد احترام متقابل در آنان
۱۸	Moezzi et al., 2007	توانایی علمی استاد و روش تدریس، تسلط به محتوای درس و قدرت بیان و تفهیم مطالب درسی، ارائه طرح درس و پذیرش انتقادات و پیشنهادهای دانشجویان
۱۹	Ghadami et al., 2007	فن بیان و رعایت مهارت‌های تدریس توسط استاد
۲۰	Maroofi et al., 2007	تخصص در محتوای تدریس، مهارت‌های طراحی تدریس، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های ارائه درس، مهارت‌های مدیریت کلاس، مهارت‌های ارزشیابی
۲۱	Maroofi et al., 2007	میزان تسلط و اطلاع مدرس به درس، داشتن حس مسئولیت در قبال حرفه معلمی، تحریک به یادگیری و مطالعه و مطالعه مستقل، ایجاد ارتباط میان موضوع درس با محیط کار و وظایف شغلی بعدی دانشجو
۲۲	Andalib & Ahmadi, 2007	طراحی تدریس، اجرای آموزش، مدیریت کلاس درس، روابط انسانی، ارزشیابی و برخورداری از ویژگی‌های مطلوب شخصیتی
۲۳	Akhavan et al., 2007	تسلط و توان علمی، روش تدریس، انضباط آموزشی و ویژگی‌های فردی و اجتماعی استاد
۲۴	Nasr et al., 2007	توجه به نقش و اهمیت روابط انسانی در تدریس، پرهیز از نگاه ابزاری ضرورت داشتن تلقی انسانی از دانشجویان، تبیین حدود روابط استاد و دانشجویان و توجه به دانشجویان دارای مشکلات تحصیلی
۲۵	Sadeghi & Hosseini, 2008	بر اساس دو عامل کلی یادگیری محور و تدریس محور
۲۶	Ghorbani et al., 2008	تسلط استاد بر درس مورد تدریس، شیوایی بیان، نحوه سازماندهی و تنظیم درس و علاقه‌مندی به تدریس
۲۷	Yemeni et al., 2008	چگونگی روش تدریس، سازماندهی محتوای آموزشی، سازماندهی فضای آموزش و ارزشیابی کلاسی
۲۸	Dadkhah & others, 2008	دانش پژوهی، روش تدریس، توانایی ارتباط و شخصیت فردی
۲۹	Ghorbani et al., 2008	دانش پژوهی، روش تدریس، شخصیت فردی و توانایی در ارتباط
۳۰	Mazloumi et al., 2008	توانایی برقراری ارتباط، داشتن تجربه تدریس و دانش عمومی در تدریس، انتقادپذیری، خلاقیت و آراستگی، توجه به مفاهیم ضروری و...
۳۱	Ghorbani et al., 2009	تسلط استاد بر درس مورد تدریس، شیوایی بیان، نحوه سازماندهی و تنظیم درس و علاقه‌مندی به تدریس و قاطعیت و سخت‌گیری و...

ادامه جدول ۱

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۳۲	Mahmoudi et al., 2009	اخلاق، فن تدریس و صلاحیت علمی
۳۳	Asgari & Mahjoub, Modab, 2009	دانش پژوهی، روش تدریس، قدرت ارتباط و شخصیت فردی
۳۴	Moezzi et al., 2009	توانایی علمی و روش تدریس، تسلط به محتوای درس و قدرت بیان و تفهیم مطالب درسی ارائه طرح درس و پذیرش پیشنهادهای دانشجویان
۳۵	Joybari & Sanago, 2009	توانمندی علمی و عملی، توانمندی مدیریت آموزشی و اخلاق حسنه
۳۶	Ramezani & Dortaj Ravari, 2009	ارتباط بین فردی، مهارت تدریس، ویژگی‌های فردی، مهارت ارزشیابی، قوانین آموزشی
۳۷	Asgari & Mahjoub - moadab, 2010	قدرت ارتباط، روش تدریس، شخصیت فردی و دانش پژوهی
۳۸	Navabi et al., 2010	حضور به موقع در کلاس درس، حرکات و راه رفتن استاد در کلاس، تجربه و تسلط مدرس بر روی درس، اطلاعات به روز، انعطاف پذیری در کلاس و استفاده صحیح و مناسب از وسایل کمک آموزشی
۳۹	Vosoughi et al., 2010	تسلط کافی بر موضوع درس، حضور به موقع در کلاس، برنامه ریزی جهت استفاده از تمام وقت کلاس و به کارگیری مثال‌های کاربردی حین درس
۴۰	Rostein & Forty, 2010	بیان روشن، استفاده متنوع از مطالب و روش‌ها، شور و شوق داشتن، رفتار آموزشی مطابق با وظیفه و کار آموزشی، پرهیز از عیب جویی و...
۴۱	Fattahi et al., 2010	رعایت نظم و حضور به موقع در کلاس، بیان اهمیت درس و ارائه منطقی مطالب، ارائه مطالب همراه با مثال‌های کاربردی و تسلط بر موضوع درس
۴۲	Sheikhzadeh & Samari, 2010	قدرت ارتباط، روش تدریس، دانش پژوهی و شخصیت فردی
۴۳	Bagheri, 2010	راهبردهای نوین یاددهی- یادگیری: طرح ریزی تدریس با توجه به تفاوت‌های فردی دانشجویان، استفاده از روش‌های متنوع تدریس در کلاس درس، استفاده از عقاید و نظرات دانشجویان در مورد چگونگی تدریس و... ارزیابی مستمر: ارزیابی عملکرد دانشجویان بر مبنای ملاک‌های تعریف شده در درس، متناسب نمودن شیوه‌های ارزیابی با هدف‌های بیان شده در آغاز نیمسال، متناسب نمودن شیوه‌های ارزیابی با فعالیت‌های یاددهی یادگیری انجام شده و... فعالیت‌های آموزشی پژوهشی: بالابردن فرهنگ پژوهش و آموزش بین دانشجویان، همکاری فعال و مؤثر استادان با نشریات مربوط به رشته تخصصی‌شان، همکاری مستمر استادان با پژوهشگران داخل و خارج کشور و... توان و مهارت استادان در استفاده از ابزارهای آموزشی مورد نیاز، توان و مهارت استادان در چگونگی دستیابی به اطلاعات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی و... فناوری اطلاعات: استفاده از اتاق‌های گفتمان (چت) برای ارتباط با همکاران و دانشجویان، استفاده از نرم افزار پاورپوینت در ارائه محتوای درسی، استفاده از رایانه در کسب اطلاع از اخبار و همایش‌ها، آشنایی با کتاب‌های الکترونیکی و...
۴۴	Waei et al., 2010	حضور به موقع در کلاس درس، حرکات و راه رفتن مناسب استاد در کلاس، تجربه و تسلط استاد بر روی درس، استفاده صحیح از وسایل آموزشی

ادامه جدول ۱

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۴۵	Soltani et al., 2010	توالی منطقی و نظام‌دار در تدریس، سازماندهی مناسب در زمان تدریس، خلق مناسب و توانایی ایجاد فضای مطلوب برای تدریس و یادگیری، تحریک و تشویق برای یادگیری مستقل و بازخورد کافی به دانشجویان
۴۶	Mazloumi et al., 2010	توانایی برقراری ارتباط، داشتن تجربه تدریس و دانش عمومی در تدریس، انتقادپذیری، خلاقیت و آراستگی، توجه به مفاهیم ضروری و...
۴۷	Dargahi et al., 2010	بیان روشن، استفاده از روش‌های مناسب و متنوع در تدریس، تسلط بر موضوع درسی، خلاقیت و نوآوری، شناسایی تفاوت‌های فردی، لذت بردن از کار با دانشجو، عادلانه رفتار کردن، داشتن رابطه خوب با دانشجو، تسلط استاد بر درس مورد تدریس، نحوه ساماندهی و تنظیم درس و...
۴۸	Raufi et al., 2011	تسلط بر موضوع درس، حضور به‌موقع در کلاس و استفاده از مثال‌های کاربردی حین درس، قدرت اداره و رهبری کلاس، تسلط بر موضوع درس
۴۹	Vakili et al., 2011	تسلط استاد به مطالب، خوش اخلاقی، اعتمادبه‌نفس، قدرت بیان، تلاش در تفهیم مطالب، شخصیت و جدید یا قدیم بودن مطالب
۵۰	Talibzadeh Shoushtari, 2012	ویژگی‌های فردی: در بعد علمی: لحن و نوع گفتار، وجدان و تعهد شغلی، نظم و وقت‌شناسی در بعد ارتباط انسانی: داشتن منش مدرسی، ظاهر و پوشش مناسب، صبر و سعه صدر و نگاه انسانی به دانشجو در بعد علمی تدریس: تسلط به محتوای درس، روش تدریس مناسب و... داشتن برنامه و طرح درس، تسلط به فن آوری آموزشی، به‌روز بودن، جلب توجه و مشارکت دانشجو و استفاده از مثال عینی و ساده در بعد ارتباط انسانی: ارتباط محترمانه، انعطاف‌پذیری، ایجاد انگیزه و علاقه، در دسترس بودن، راهنمایی و مشاوره در همه زمینه‌ها و ارتباط دوستانه
۵۱	Berimani et al., 2012	عوامل روش تدریس هیئت علمی، سازماندهی محتوای آموزشی، تجهیزات و امکانات دانشگاه، وضعیت دانشجو و وضعیت هیئت علمی
۵۲	Pakmehr, 2012	طرح درس: مشخص کردن و ارائه طرحی برای استفاده از فناوری و دیگر رسانه‌ها در فرایند تدریس، مشخص کردن روش‌ها و فنون مناسب در فرایند یاددهی - یادگیری، مشخص کردن محتوای درس و... اجرای تدریس: مهارت استفاده از روش‌ها و فنون تدریس مختلف در فرایند یاددهی - یادگیری، قابلیت استفاده از روش‌های تدریس برای پرورش تفکر انتقادی و اخلاق و... ارزشیابی تدریس: آگاهی از روش‌های ارزشیابی و اندازه‌گیری، مهارت در طراحی سؤالات مناسب، مهارت در افزایش قابلیت‌های ارزیابی از خود در دانشجویان و... روابط بین فردی: هدایت دانشجویان به سمت تقویت صلاحیت‌های حرفه‌ای، حساسیت نسبت به محیط، مهارت در توجه و گوش دادن به سؤالات و...
۵۳	Guruipur, 2012	توان علمی - آموزشی: تسلط استاد بر موضوع درس، دانش عمومی استاد در رشته تحصیلی، جامع‌نگری و ژرف‌اندیشی استاد در ارائه مباحث، توانایی انتقال مطالب اساسی درس، داشتن طرح درس مناسب و جامعیت و پیوستگی در ارائه مطالب و... رفتار علمی و اجتماعی: نحوه مدیریت کلاس (نظم و زمان)، امکان ارتباط (حضور و غیرحضور) با استاد در خارج از کلاس، آداب و رفتار اجتماعی با دانشجویان و...

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۵۴	Maleki, 2012	الف: صلاحیت‌های شناختی: منظور از صلاحیت‌های شناختی، مجموعه آگاهی‌ها و مهارت‌های ذهنی است که معلم را در شناخت و تحلیل مسائل و موضوعات مرتبط با تعلیم و تربیت توانا می‌سازد و... ب: صلاحیت‌های عاطفی: منظور از صلاحیت‌های عاطفی، مجموعه گرایش‌ها و علایق معلم نسبت به مسائل و موضوعات مرتبط با تعلیم و تربیت است، به‌عنوان نمونه گرایش و علایق به تکریم دانش‌آموز و... ج: صلاحیت‌های مهارتی: آن بخش از صلاحیت‌هاست که به مهارت‌ها و توانایی‌های علم معلم در فرایند یادگیری مرتبط می‌شوند و...
۵۵	Tabarsa et al., 2012	حمایت از دانشجویان و اساتید، اعضای هیئت علمی، خدمات اداری، خدمات کتابخانه‌ای، تهیه برنامه آموزشی و مکان، زیرساخت‌ها و امکانات
۵۶	Abdullahi, 2012	محتوای برنامه درسی: به کار رفتن مطالب ارائه شده در کلاس در زندگی، جدید بودن مطالب ارائه شده در کلاس، مرتبط بودن مطالب ارائه شده با مطالب قبلی، جذاب بودن مطالب ارائه شده در کلاس، تلاش استادان برای آشناسازی با منابع جدید، تلاش استادان در سازماندهی مطالب و... روش تدریس به‌کارگرفته شده: ارائه مطلب بعدی منوط به اطمینان از درک مطلب قبلی، سعی در واداشتن دانشجویان به تفکر به‌جای پاسخ مستقیم به پرسش‌ها، استقبال و تشویق از پرسش دانشجویان حین تدریس، اهمیت قائل بودن به درک مطالب در ارزشیابی و...
۵۷	Rezaei Forg, 2012	توان علمی - آموزشی: تسلط استاد بر موضوع درس، دانش عمومی استاد در رشته تحصیلی، جامع‌نگری و ژرف‌اندیشی استاد در ارائه مباحث، توانایی انتقال مطالب اساسی درس، داشتن طرح درس مناسب و جامعیت و پیوستگی در ارائه مطالب، کوشش برای طرح مباحث جدید و... رفتار علمی و اجتماعی: نحوه مدیریت کلاس (نظم و زمان)، امکان ارتباط (حضور و غیرحضور) با استاد در خارج از کلاس و...
۵۸	Fard et al., 2012	مؤلفه اول: آشنایی با مهارت‌های تدریس: کاربردی نمودن مطالب، مهارت در پرسش و پاسخ، قدرت بیان خوب، و... مؤلفه دوم: بهره‌وری پژوهشی: مشخص نمودن زمینه پژوهشی، توجه به علایق پژوهشی دانشجو، آگاهی از پژوهش‌های روز، حمایت علمی و... مؤلفه سوم: توجه به ابعاد عاطفی: خوش اخلاق بودن، درک شرایط دانشجویان و دلسوز بودن، صمیمیت با دانشجویان، اعتمادآفرینی مؤلفه چهارم: داشتن شایستگی‌های علمی: توان علمی، به‌روز بودن و داشتن روحیه جستجوگری، شناخت رشته و تلاش در جهت شناساندن آن و... مؤلفه پنجم: توانایی در مدیریت کلاس: ایجاد نشاط و انگیزه در کلاس، تسهیل یادگیری، مدیریت اختلالات، مدیریت زمان، مدیریت تفاوت‌ها، ایجاد جو مشارکتی مؤلفه ششم: رعایت اخلاق حرفه‌ای: جسارت گفتن نمی‌دانم، متعهد بودن، رابطه‌ای متمرکز بر اهداف درس، توجه به هنجارهای علمی و اخلاقی، دوری از نگاه جنسیتی مؤلفه هفتم: داشتن شخصیتی ممتاز: ظاهر مناسب و نظم، متشخص بودن، روحیه و انگیزه بالا، نقدپذیری و قدرت تحلیل، صبوری مؤلفه هشتم: داشتن مهارت‌های ارزشیابی: جامع‌نگری در ارزشیابی، تناسب بین محتوا و ارزشیابی، رعایت عدالت و...

ادامه جدول ۱

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۵۹	Heydari, 2012	روش تدوین طرح درس: آشنایی استادان با روش‌ها و الگوهای علمی تدریس، استفاده استادان از روش‌های تدریس متنوع، استفاده از وسایل کمک آموزشی و... ارزیابی یادگیری: ارزیابی دانش اولیه دانشجویان توسط استادان در ابتدای نیمسال تحصیلی، ارزیابی فعالیت‌های آموزشی دانشجویان توسط استادان در طول نیمسال تحصیلی، بازخورد نتایج ارزیابی پیشرفت تحصیلی توسط اساتید به دانشجویان و... مدیریت کلاسی: تلاش استادان برای استفاده توانایی‌ها و تجارب دانشجویان در کارهای پژوهشی، ایجاد انگیزه و رغبت جهت تحقیق و تدریس در دانشجویان، استفاده استادان از توانایی‌های دانشجویان جهت تدریس، برخورداری استادان از قدرت بیان و تسلط بر مطالب درسی مهارت‌های ارتباطی: تکریم دانشجو و گشاده‌رویی استادان و...
۶۰	Mohammadi, 2012	استفاده از روش‌های مختلف آموزش: استفاده از منابع و متون علمی جدید و معتبر، اختصاص بخشی از نمره امتحان به فعالیت کلاسی، استفاده از روش‌های آموزش متناسب با اهداف و محتوای درس آماده کردن تمرین برای دانشجویان: نوآوری و ابداع در ارائه تکالیف مربوط به درس، تخصیص وقت مناسب برای پاسخ به اشکالات دانشجویان، مسئولیت‌پذیری در قبال کلاس و دانشجو و امر تدریس برقراری جو مثبت کلاسی: ایجاد انگیزه در دانشجویان برای مطالعه و کارهای پژوهشی، توانایی برقراری ارتباط مناسب با دانشجویان، افزایش اعتماد به نفس دانشجویان بیان راهبردهای حل مسئله: استفاده از مسائل واقعی در طرح درس و کاربرد آنها، توانایی ارائه و انتقال مطالب، ارائه مطالب به صورت کاربردی، ایجاد فضای مناسب برای حل مسئله؛ فنون مدیریت کلاس: استفاده بهینه از وقت کلاس، برنامه‌ریزی استاد برای کلاس، ارائه منسجم مطالب، میزان تسلط بر اداره کلاس با مشارکت و جلب همکاری دانشجویان تمرکز و توجه به درس: روش تدریس و میزان تسلط استاد به ارائه مطالب، بیان اهداف درس در شروع تدریس، قدرت تفهیم و انتقال مفاهیم درس حفظ رفتار مناسب کلاسی اعضای هیئت علمی: رعایت اصول اخلاقی و حرفه‌ای، داشتن ارتباط دوستانه و محترمانه و مثبت با دانشجویان، انعطاف‌پذیری در مقابل انتقادات و پیشنهادهای، ایجاد انگیزه در دانشجویان جهت یادگیری مهارت پرسشگری: طرح سؤالات مرتبط با اهداف و محتوای درس، ترغیب دانشجویان به ارائه راه حل‌های ابتکاری و خلاقانه، استفاده از سؤالاتی که دانشجویان را به تفکر وادارد
۶۱	Banking, 2012	بعد شناختی استاد: شامل زیرمقوله‌های تسلط بر محتوا، محتوای سازمان یافته و روشن، به روز بودن، توانایی بعد عاطفی: شامل گرمی و صمیمیت، علاقه مندی به رشته تخصصی، تعهد و مسئولیت‌پذیری، انتظارات بالا از دانشجویان، خوش بینی و مثبت اندیش بودن بعد رفتاری: شامل شیوایی بیان، تعامل مثبت با دانشجویان، تحریک و اشتیاق، پیش بینی‌پذیری، انعطاف‌پذیری، تشویق و ترغیب دانشجویان و در ارزشیابی منصفانه بودن
۶۲	Phones, 2013	برنامه‌ریزی و آمادگی: تقسیم بندی زمان مناسب زمان برای تدریس سرفصل‌های تعیین شده در طول نیمسال، رعایت توالی منطقی مطالب در تدریس مطالب درسی، مدنظر قرار دادن طراحی منسجم برای تدریس فرایند تدریس: استفاده از مثال‌ها و دیدگاه‌های مختلف برای روشن کردن موضوعات درسی، استفاده از عناصر غیرکلامی (حرکت دست و حالات چهره) در حین تدریس و... مدیریت کلاس درس: مشخص کردن فعالیت‌هایی که دانشجویان باید برای هر جلسه و کل نیمسال انجام دهند، تاکید بر نظم و احترام به حقوق یکدیگر در کلاس درس در آغاز نیمسال و... ارزشیابی و روابط انسانی: داشتن روابطی توأم با احترام و صمیمیت با دانشجویان، رعایت مساوات در کلاس درس، انتقاد از دانشجویان به شکلی سازنده و دوستانه، ایجاد امکان ارتباط (حضور و غیرحضور) با دانشجویان خود در خارج از کلاس درس و...

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
		مشارکت حرفه‌ای: استفاده از نظرات و پیشنهادهای اساتید دیگر در تدریس خود، تعامل با اساتید در زمینه‌های علمی و آموزشی
۶۳	Zarbaksh, 2014	صلاحیت‌های فردی و روابط انسانی: تعامل مدرس با یادگیرندگان، تعامل مدرس با همکاران، مدیریت حرفه‌ای کلاس، ویژگی‌های ظاهری مدرس، حفظ روابط انسانی با یادگیرندگان توانایی طراحی درس: تعیین اهداف دقیق، تعیین انتظارات از یادگیرندگان، رعایت توالی منطقی مطالب، تعیین پیش‌نیازهای اساسی، توانایی تطبیق محتوا با نیازهای دانشجویان توانایی حرفه‌ای: به‌کارگیری شیوه‌های تدریس متنوع، کاربرد مواد و منابع آموزشی مناسب، تدارک شرایط فیزیکی کلاس و... مهارت ارزشیابی: تعیین میزان تحقق انتظارات از یادگیرندگان، ارائه بازخورد از نتایج به یادگیرندگان، ارزیابی مستمر و...
۶۴	Akbari, 2015	برنامه‌ریزی و آمادگی: آماده تدریس شدن بر اساس طرح درس، رعایت توالی منطقی مطالب در تدریس، تقسیم‌بندی مناسب زمان برای تدریس و... فرایند تدریس: استفاده از مثال‌ها و بیان دیدگاه‌های مختلفی برای روشن کردن موضوعات درسی، استفاده از عناصر غیرکلامی (حرکت دست و حالات چهره) در حین تدریس، مورد توجه قرار دادن جامع‌نگری در ارائه مباحث درسی و... مدیریت کلاس درس: توجه به شیوه کلاس‌داری در ضمن تدریس، ایجاد انگیزه قبل از بیان مطالب درسی و... روابط انسانی: داشتن روابطی توأم با احترام و صمیمیت با دانش‌آموزان در کلاس درس، و... ارزشیابی: استفاده از شیوه‌های متنوع برای ارزشیابی یادگیری دانش‌آموزان و... مشارکت حرفه‌ای: استفاده از نظرات و پیشنهادهای معلمان دیگر در تدریس خود، داشتن تعامل با دیگر معلمان و...
۶۵	Soleimani, 2015	کیفیت آموزش: برنامه‌ریزی و آمادگی، مدیریت کلاس، فرایند تدریس، ارزشیابی، مسئولیت حرفه‌ای، مشارکت حرفه‌ای
۶۶	Nazemi Nargani, 2014	تغییر انگیزه یاددهی: ایجاد اشتیاق نسبت به موضوع درس، حضور به موقع استاد در کلاس درس، شرکت در همایش‌ها و کنفرانس‌ها، و... طراحی تدریس: توانایی استفاده اهداف رفتاری در حیطه‌های مختلف، استفاده از روش‌های مناسب با موضوع مورد تدریس، بیان انتظار یادگیری از دانشجویان در ابتدای کلاس، رعایت پیوستگی و انسجام در تدریس و... انتخاب راهبردهای یاددهی: توجه به فعالیت‌های پژوهشی و ترغیب دانشجویان، توجه به تفاوت‌های فردی و... انتخاب مواد و وسایل آموزشی: انتخاب مواد و وسایل آموزشی متناسب با شرایط اجرای تدریس، معرفی منابع مرتبط با موضوع درس، به‌کارگیری فناوری آموزشی در فرایند آموزش و یادگیری، آگاهی از توسعه مواد کمک‌آموزشی و طرق استفاده از آن، توانایی استفاده از فناوری اطلاعات تدوین شیوه‌های ارزشیابی: متناسب بودن شیوه ارزیابی با اهداف، محتوا، روش‌ها و فراگیران، توانایی ارزشیابی در تمام سطوح حیطه‌های مختلف (شناختی، عاطفی و روانی حرکتی) و... ارتباط پویا و سازنده: تشویق دانشجویان به سؤال کردن و راهنمایی آنان در کلاس و بیرون از کلاس، اهمیت دادن به دانشجویان فعال و علاقه‌مند و رعایت احترام متقابل و...
۶۷	Shams Morkani et al., 2014	بزرگی‌های جمعیت‌شناختی: مدرک تحصیلی هیئت علمی، سابقه کار آموزشی، سن، جنسیت، و... رضایت دانشجویان: میزان رضایت دانشجویان در مورد روش‌های تدریس مورد استفاده، و... کیفیت فعالیت‌های آموزشی: میزان واحد تدریس اعضا هیئت علمی در هر نیمسال تحصیلی، میزان واحد تدریس اعضا هیئت علمی در سایر گروه‌های دانشگاه مهارت‌های طراحی تدریس: استفاده از فنون لازم برای پاسخ‌گویی به علایق دانشجویان در موضوع درسی، استفاده از روش‌های متنوع تدریس و... مهارت‌های ارائه درس: داشتن

ادامه جدول ۱

مؤلفه‌های شناسایی شده	صاحب نظران	کد
و طرح درس مناسب و جامعیت و پیوستگی در ارائه مطالب، ارائه عناوین تنظیم شده و رعایت پیوستگی مطالب و... مهارت‌های مدیریت کلاس: توانایی مدیریت، کنترل و اداره کلاس، حضور به موقع اساتید در کلاس، شروع و خاتمه به موقع درس، میزان توجه به حضور و غیاب دانشجویان تخصص در محتوای تدریس: دارا بودن صلاحیت شغلی و دانش عمومی در حد معیار، تسلط استاد در درس مورد تدریس، تناسب محتوای درس با سرفصل‌ها و تکالیف درسی و... مهارت‌های ارزشیابی و مهارت‌های ارتباطی: ایجاد فرصت مشارکت دانشجویان در بحث‌های کلاسی (تعامل بین استاد و دانشجو)، برگزاری امتحان جامع و دقیق در پایان نیمسال، انجام ارزشیابی مرحله‌ای در پایان هر کلاس و طول نیمسال و... عملکرد دانشجویان: ارائه بازخورد به ارزیابی‌ها به دانشجویان، کیفیت ارزشیابی از فعالیت‌های دانشجویان		
ویژگی‌های فردی استاد: تسلط استاد در درس مورد نظر، فن بیان، احساس مسئولیت در امر آموزش، علاقه‌مندی استاد به موضوع تدریس، و... روش تدریس: احترام متقابل استاد و دانشجو، توجه به نیازهای آموزشی فراگیران، مشارکت دانشجو در تدریس، به‌کارگیری روش و فنون مناسب تدریس، ارائه مطالب جدید توسط استاد، استفاده به جا و مناسب از وسایل کمک‌آموزشی و... ارتباط آموزش دهنده و فراگیر: پاسخگویی به مشکلات دانشجویان، ایجاد ارتباط مناسب و منطقی با دانشجو، ایجاد جو مساعد آموزشی، اعتماد متقابل استاد و دانشجو محیط و منابع آموزشی: به‌روز بودن منابع آموزشی، در دسترس بودن منابع آموزشی و... نظارت و ارزشیابی: داشتن عدالت در ارزشیابی، توضیح مجدد مطالب و رفع اشکال پس از ارزشیابی، ارائه بازخورد از طرف استاد و...	Rakhsh Khorshid et al., 2014	۶۸
برنامه‌ریزی و آمادگی، مدیریت کلاس، فرایند تدریس، ارزشیابی، مسئولیت حرفه‌ای، مشارکت حرفه‌ای	Qasemi, 2016	۶۹
منابع علمی در دسترس، فضای مناسب دانشکده، امکانات آموزشی دانشکده، اساتید مجرب	Nazari Shadkam, 2016	۷۰
مهارت‌های تدریس، مهارت‌های ارزشیابی، ویژگی‌های فردی اعضای هیئت علمی، مهارت‌های ارتباطی و مدیریت کلاس درس و...	Omarzai, 2016	۷۱
انگیزش درونی، شایستگی مدرس، مدیریت آموزشی (تسلط و تخصص مدرس)، ویژگی‌های موضوع و مشوق‌های محیطی	Fathi Azar et al., 2016	۷۲
احترام به دانشجو، حس مسئولیت‌پذیری، قدرت ارتباط، دانش پژوهی و شخصیت فردی	Jafari, 2016	۷۳
روش تدریس استاد، سازماندهی محتوای آموزشی، امکانات و تجهیزات دانشکده، وضعیت دانشجو (مکان، زمان و استعداد فردی)، صلاحیت حرفه‌ای استاد (آموزشی و پژوهشی) و فناوری‌های نوین	Zamani, 2016	۷۴
توانایی علمی، پویایی و علاقه‌مندی، تقویت انگیزه و توانایی‌های دانشجویان، ارتباط انسانی بین استاد و دانشجو، سازماندهی تدریس و...	Fitrat et al., 2019	۷۵
ویژگی‌های فردی و حرفه‌ای استادان و عوامل درون ساختاری دانشگاه (محیطی - سازمانی)	Khadivi & Seyed Kalan, 2019	۷۶
عوامل مؤسسه‌ای و مدیریتی، عوامل پداگوژیکی و طراحی آموزشی، عوامل فناورانه، عوامل ارائه آموزش و عوامل مرتبط با خدمات پشتیبانی	Rezazadeh et al., 2019	۷۷
بیان روشن، استفاده متنوع از مطالب و روش‌ها، شور و شوق، داشتن رفتار آموزشی مطابق با وظیفه، پرهیز از عیب‌جویی و... (همان منبع)	RosenShine & Furst	۷۸

ادامه جدول ۱

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۷۹	Minho	شفافیت، انسجام، ارتباطات، عقلانیت و ارتباط منطقی، خلاقیت و نوآوری و یادگیرنده محوری
۸۰	Polytechnic Virginia	اشتقاق برای ارائه، وضوح بیان، آمادگی و سازماندهی، علاقه‌مند کردن دانشجویان به موضوع درسی، ایجاد کلاس‌های تفکربرانگیز و...
۸۱	University of Michigan USA	تشویق دانشجویان به برقراری ارتباط با استادان، تشویق به مشارکت در میان دانشجویان، تشویق به یادگیری، ارائه بازخورد فوری به دانشجویان و...
۸۲	Chostar Model	توسعه فردی، حرفه‌ای و سازمانی
۸۳	Cheetman & chivers Model	شایستگی‌های رفتاری / فردی (شامل شایستگی‌های اجتماعی / شغلی و میان فردی)، شایستگی‌های شناختی / دانشی (شامل دانش ضمنی، فنی / نظری، رویه‌ای)، شایستگی‌های اخلاقی / ارزشی (شامل ارزش‌های فردی و حرفه‌ای)
۸۴	Tiberius & Tipping, 1990	آگاهی استاد از موضوع اصلی برای کاربرد وظایف مهم تدریس، درگیری فعال یادگیرنده، تعامل میان اساتید و دانشجویان، سود بردن دانشجویان از برعهده گرفتن مسئولیت یادگیری، امکان فراهم کردن فعالیت‌های یادگیری گوناگون برای یک کلاس، اعلام انتظارات معقول و واقعی و...
۸۵	Marsh, & Micheal, 1993	بازخورد حاصل از نتایج ارزشیابی دانشجویان
۸۶	Brightman et al., 1993	سازماندهی کلاس درس، ارائه مناسب مطالب، تعامل، تکالیف، رعایت انصاف در امتحان و احساس موفقیت دانشجویان
۸۷	Ramsbottom et al., 1996	دانش عمومی، صلاحیت حرفه‌ای، ارتباطات بین فردی، مهارت‌های تدریس، خصوصیات فردی و در دسترس دانشجویان بودن
۸۸	Tang, 1997	مواد آموزشی واضح، میزان و کیفیت پاسخگویی استاد به پرسش‌های دانشجویان، برخورد مؤدبانه استاد با دانشجو، داشتن رفتار حرفه‌ای و...
۸۹	Kemp, 1998	برانگیختن علاقه و اشتیاق را در دانشجویان برای یادگیری و در مورد موضوع درسی پرشور و پرحرارت بودن، علاقه‌مند به گوش دادن و...
۹۰	French, 1998	تفسیر و توضیح اندیشه‌های مجرد و تئوری‌ها، علاقه‌مند ساختن دانشجویان به موضوع، ارتقای مهارت‌های تفکر، بسط و توسعه علایق و...
۹۱	Harris, 1998	صلاحیت‌های علمی، مهارت‌ها، رفتارها، سبک‌های آموزشی، رشد حرفه‌ای، پژوهش و تفکر
۹۲	Digby et al., 1998	روش تدریس، روابط استاد با دانشجو، مواد و محتوای درسی، بازخورد و ارزشیابی
۹۳	Patrick & Smart, 1998	احترام به دانشجو، توانایی در به چالش کشیدن دانشجویان و تحریک ذهن آن‌ها، سازمان‌دهی درس، مهارت‌های ارائه مطالب به نحو مناسب
۹۴	Vilbert & Mckichi, 1999	ارزیابی مؤثر از دانشجویان، بحث و روش‌های پرسش، یادگیری مشارکتی و راهبردهای ارزیابی از سوی همکاران
۹۵	Yang & Shaw, 1999	ارزش موضوع درسی، ایجاد انگیزش در دانشجویان، یک جو یادگیری راحت و مناسب، سازماندهی موضوع، علاقه به یادگیری دانشجویان
۹۶	Shelvin, 2000	توانایی در سخنرانی، مهارت‌های تخصصی و جذابیت سخنرانی
۹۷	McBarr, 2000	مهارت‌های تدریس، ویژگی‌ها و صلاحیت‌های حرفه‌ای اعضای هیئت علمی و جو کلاس

ادامه جدول ۱

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۹۸	Rice et al., 2000	آمادگی برای حضور در کلاس درس، علاقه‌مندی به دانشجویان و موضوع تدریس، در دسترس بودن، تسلط بر روش‌های آموزشی مؤثر، برقراری ارتباط میان بحث‌های نظری و کاربرد آنها و پرکردن شکاف میان نظریه و عمل با توضیح به دانشجویان، تعامل با دانشجویان در کلاس و...
۹۹	Witcher et al., 2001	شایستگی و محبوبیت دانشگاهی، آمادگی و دانش موضوعی، سبک‌های شخصیتی، ارتباط با دانشجویان، انگیزه و اشتیاق و فعالیت‌های کلاسی
۱۰۰	Adams & Pierce, 2001	انطباق درس با نیازها و توانایی‌های دانشجویان، توجه به رشد و توسعه در تمام زمینه‌ها، سازماندهی مواد برای تسهیل یادگیری، استفاده از مهارت‌های ارتباطی مؤثر، تنظیم اهداف به طور عینی و انتخاب بهترین روش‌ها برای رسیدن به آن، گنجاندن انتظارات و توقع‌ها برای دانشجویان در اهداف دوره، ایجاد یک جو یادگیری بارآور
۱۰۱	Muiys & Reynolds, 2001	تدریس تعاملی، مدیریت رفتار، ایجاد محیط خوشایند در کلاس، ارتباط خوب و مناسب با فراگیران و ایجاد محیط فعال یادگیری
۱۰۲	Kenrad rug, 2001	توانایی ارتباط با فراگیران، علاقه به تدریس، یادگیری فعال و کنترل رفتار فراگیران
۱۰۳	Nicole, 2002	طراحی خوب جلسات کلاس برقراری ارتباط با دانشجویان، ارائه بازخورد به دانشجویان، کنترل چگونگی تدریس خود
۱۰۴	Rizk, 20002	تأکید روی توسعه با خود بهبوددهی، استفاده از نتایج ارزشیابی دانشجویان از آموزش اساتید، در تصمیم‌گیری‌های مدیریت و شناسایی اعضای هیئت علمی که آموزش آنها نیاز به بهبود دارد و همچنین ارتقاء و توسعه هیئت علمی و اهمیت استفاده از روش‌های چندگانه ارزشیابی و...
۱۰۵	Lee et al., 2002	شایستگی حرفه‌ای، توان علمی، تسلط استاد به موضوع درس، شخصیت و ویژگی‌های اخلاقی
۱۰۶	Siniscalc, 2002	روابط، اهداف و حفظ نظام آموزشی
۱۰۷	kerr & Smith, 2003	برقراری ارتباطات پویا و مشتاقانه، آمادگی در کلاس و ساماندهی بسیار مؤثر کلاس درس، علاقه‌ای وافر به دانش‌آموزان و اشخاص و...
۱۰۸	Reynolds et al., 2004	مهارت‌های حرفه‌ای، جو کلاس درس و مهارت‌های تدریس
۱۰۹	Savannah State University, 2004	استفاده از سرفصل محتوایی گروه و روزآمدکردن آن، استفاده از کتاب‌های درسی و مواد آموزشی مناسب، آمادگی و برنامه‌ریزی تدریس و...
۱۱۰	Robinson et al., 2004	وجود دانش و راهبردهای فنی، ایجاد یک محیط یادگیری فعال، حرفه‌ای بودن، ویژگی‌های پژوهشگر و دانشمند بودن، حمایتی بودن
۱۱۱	Arreola. R. A, 2005	حضور کلاسی، تسلط بر محتوا، مهارت‌های طراحی، مهارت‌های عرضه محتوای دروس، مهارت‌های به‌کارگیری فناوری آموزش، بازبینی مستمر برنامه‌های آموزشی و محتوای دروس، مهارت‌های ارزشیابی آموزشی، نحوه و میزان رابطه استاد و دانشجو و ترغیب دانشجویان به یادگیری فعال
۱۱۲	Larson, 2005	نشان دادن شور و اشتیاق برای تدریس، کمک به یادگیری دانش‌آموزان تشویق کردن و توانایی برقراری ارتباط مؤثر
۱۱۳	San Francisco University, 2005	مهارت ارتباطی و روابط انسانی، بازخورد فوری، سازماندهی محتوا و مواد درسی و فراهم‌سازی محیط یادگیری برای دانشجویان
۱۱۴	Tamara et al., 2005	مهارت ارزشیابی و قضاوت درست استاد، مهم‌ترین ویژگی از دیدگاه دانشجویان و شایستگی علمی مهم‌ترین ویژگی از دیدگاه اساتید

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۱۱۵	Seldin, 2005	ارائه مثال‌های روشن، پیوستگی ارائه مطالب، انتظارات محیط یادگیری مطلوب، تعامل و ارتباط با دانشجویان، تشویق مشارکت دانشجویان و...
۱۱۶	Suydam, Young, 2007	سازماندهی مطالب درسی، مدیریت کلاسی، استفاده از ایده‌های دانشجویان، تکلیف‌گرا بودن، تغییرپذیری، استفاده از روش‌های تدریس و...
۱۱۷	Azer, 2005	مشوق محیط‌های یادگیری باز و سرشار از اعتماد: خلق یک جو اعتماد، تشویق دانشجویان به یادگیری از اشتباهات، کمک به دانشجویان در بازتعریف شکست به عنوان یک تجربه یادگیری و... پرورش تفکر انتقادی: آموزش به دانشجویان در مورد فکرکردن، تشویق دانشجویان به سازماندهی و... پرورش خلاقیت: انگیزه بخشیدن به دانشجویان برای ایجاد ایده‌های جدید، پرورش نوآوری و رویکردهای جدید تأکید بر کار گروهی: ایجاد پیوند در سطوح ملی و بین‌المللی در آموزش، تشویق دانشجویان به کار گروهی در جستجوی بهبود مهارت‌های تدریس به طور مستمر: در جستجوی یادگیری و ترکیب مهارت‌های جدید آموزش و اطلاعات، به دنبال انتقادات و پیشنهادها، به روز داشتن دانش تخصصی و... متعهد به کار تمرکز بر نیازهای آموزشی دانشجویان: کارکردن با شور و اشتیاق، علاقه‌مند به حفظ ارزش‌های دانشگاه، مشتاق در مورد کار و آموزش مشوق و قدرتان تنوع: عدم تفکر کلیشه‌ای و بدگویی نکردن در مورد دیگران، پرورش دهنده و مشوق تنوع و گوناگونی، جستجوی درک و فهم مردم با پیشینه‌های گوناگون و احترام گذاشتن به آنها برقراری تعامل با دیگران: آماده و پذیرای تعامل با افراد مختلف، مشوق حضور تازه‌واردان و گوش دادن عمیق به آنها و تلاش برای کمک به آنها، کارکردن با صداقت، فراهم کردن یک نمونه از معیارهای بالای اخلاقی، نشان دادن نگرش مراقبتی نسبت به دیگران انگیزه بخشیدن به دانشجویان و همکاران: تشویق دانشجویان در جهت دستیابی به اهدافشان، ارائه بازخورد سازنده، نظارت بر پیشرفت دانشجویان و پرورش موفقیت آنها طیف گسترده‌ای از مهارت‌ها و استعدادها تدریس: تدریس و ارائه واضح و ترغیب دانشجویان به مهارت‌های تفکر سطح بالا، آموزش مفاهیم دشوار به صورت قابل درک، آموزش به صورت یادگیری ماندگار رهبری در آموزش: مشارکت در طراحی و ساختار درس، مشارکت در انتشارات در آموزش، شواهدی از خودتوسعه‌ای در یک زمینه آموزشی، نشان دادن خلاقیت در راهبردهای تدریس، متعهد به توسعه حرفه‌ای در آموزش
۱۱۸	Richardson & Arundell, 2006	تسلط استاد بر درس مورد تدریس، احترام به دانشجو، درگیرکردن دانشجو در بحث کلاسی و استفاده از روش‌های تدریس
۱۱۹	Malikow, 2006	توانایی در ارتباط مطالب درسی، انگیزش دانش‌آموزان فراهم کردن محیط مناسب برای یادگیری، حفظ علاقه‌مندی به دانش‌آموزان و...
۱۲۰	Miller, 2006	صلاحیت و توانایی فنی (علم و مهارت در درس مورد آموزش)، صلاحیت و توانایی حرفه‌ای (آگاهی از برنامه‌ریزی، ارائه و ارزیابی آموزشی)، صلاحیت شخصی (ویژگی‌های شخصی و رفتاری مؤثر در فرایند تعلیم و تربیت)
۱۲۱	Otilita, 2007	شرکت در فعالیتهای آموزشی استاد، توانایی استدلال موضوع درسی، توانایی چگونگی یاددهی و انتقال درک مفاهیم
۱۲۲	Goethe, 2007	خودکارآمدی، علاقه‌مندی، باورها و اعتقادات به عنوان ویژگی‌های شخصیتی استادان و همچنین تجربه تدریس، تحصیلات مناسب و داشتن مدرک تحصیلی مرتبط
۱۲۳	Gurny, 2007	دانش معلم، شوق و مسئولیت‌پذیری برای یادگیری، فعالیت‌های کلاسی که مشوق یادگیری است و...

ادامه جدول ۱

کد	صاحب نظران	مؤلفه‌های شناسایی شده
۱۲۴	Turnbull, 2007	مدیریت شخصی: تفکر درباره خود، تکیه بر عملکرد با اعتماد به نفس، اقدام برای مهار استرس، مدیریت زمان؛ تعامل با دیگران: ایجاد رابطه خلاق، گوش دادن فعال، تمرین رفتارهای مؤثر توسعه دادن دامنه نفوذ؛ رفتارهای رهبری بانفوذ، گسترش نفوذ
۱۲۵	Vande Griff, 2007	مدیریت کلاس کارآمد، جو انگیزاننده و ایمن یادگیری، آموزش شفاف، سازگاری تدریس، راهبردهای تدریس - یادگیری
۱۲۶	Huntly, 2008	دانش حرفه‌ای شامل دانش محتوا، شناخت شاگرد و آگاهی از تدریس و یادگیری، عمل حرفه‌ای طراحی یادگیری ایجاد محیط یادگیری و ارزشیابی یادگیری، تعهد حرفه‌ای شامل یادگیری حرفه‌ای، مشارکت، رهبری، ارزش‌ها، ارتباطات و اخلاقیات
۱۲۷	Jang, 2009	توانایی استاد در انتقال مطالب
۱۲۸	Gullason, 2009	تسلط و آمادگی استاد، ارتباط و پیوند دادن نظریه‌های اقتصادی و روش‌های کمی و آموزش چگونگی به‌کارگیری آن‌ها در حل مسائل ...
۱۲۹	Ogienko & Rolyak, 2009	شایستگی‌های کلیدی: اطلاعات ارتباطی، کار اجتماعی، فرهنگی، زبان، ارزش‌های انسانی، شایستگی‌های اساسی: مدیریت، تدریس و ...
۱۳۰	Khandelwal, 2009	رابطه دوستانه با دانشجویان، آمادگی برای ارائه خوب درس، رعایت عدالت، گذراندن زمان با دانشجویان خارج از کلاس و واپایش نمودن
۱۳۱	Aguilar & Retamal, 2009	تأثیر مثبت فضای آموزشی
۱۳۲	Sadioglu et al., 2009	مهارت‌های اطلاعاتی از جمله تعریف، دریافت، ارزیابی و برقراری ارتباط با اطلاعات
۱۳۳	Sandoval, 2010	ویژگی‌ها یا خلاقیتی مورد نیاز برای آموزش دهندگان
۱۳۴	Hativa et al., 2010	علاقه مندی، مشخص بودن، سازماندهی و جو مثبت کلاس
۱۳۵	Babar et al., 2010	حوزه تخصصی استاد، پاسخگویی مناسب به مشکلات درسی دانشجویان، داشتن محیط یادگیری و امکانات آموزشی مناسب، داشتن تعامل میان استاد و دانشجو و دارا بودن طرح درس مناسب است
۱۳۶	Taylor & Francis, 2010	داشتن دانش پایه، آگاهی از فرایند تدریس و درک آن، داشتن مهارت در برقراری ارتباط، داشتن مهارت در سنجش و ارزشیابی و ...
۱۳۷	Nowell, 2010	سازماندهی، تمایل به پاسخ‌دهی به سؤالات دانشجویان، در دسترس بودن، احترام قائل بودن برای دانشجویان و میزان کمک استاد به دانشجویان
۱۳۸	Rama, 2011	آگاهی از نقش خود به عنوان استاد، توانایی شناخت شخصیت دانشجو، توانایی واپایش و ثبات احساسی عاطفی، رعایت عدالت و رعایت مقررات
۱۳۹	Csbsju. College of Saint Benedict / Saint Johns University, 2014	توانایی تعریف اهداف یادگیری دانشجویان مناسب با دوره تحصیلی، تلفیق فنون آموزشی مؤثر و مواد درسی برای ارتقای یادگیری دانشجویان، استفاده مکرر از بازخورد دانشجویان، ترکیب و ادغام اهداف و ارزش‌های دانشکده و گروه با اهداف و روش‌های دوره و ...
۱۴۰	Armaio et al., 2015	توجه به رابطه بین خود و دانشجویان، دادن بازخورد به دانشجویان و توجه به فرایند کیفیت آموزش

۳. یافته‌های پژوهش

در این پژوهش از طریق تحلیل محتوا، تمامی کدهایی که توسط محققان مورد توجه قرار گرفته استخراج شده و در جدول ۱ نشان داده شده‌اند. پس از آن، کدهای شناسایی شده در ۲۵ مضمون سازنده طبقه‌بندی شده و سپس در ۵ مورد از مضامین فراگیر ۱- بعد صلاحیت ارتباطی و اجتماعی ۲- بعد صلاحیت تخصصی ۳- بعد صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای تدریس ۴- بعد صلاحیت فردی / شخصیتی و ۵- بعد شرایط محیطی و مدیریتی قرار داده شدند.

جدول ۲. کدگذاری مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی بر اساس مطالعات انجام شده

مضامین فراگیر	مضامین سازنده	مضامین پایه	کد مضامین پایه	فراوانی مضامین پایه	فراوانی مضامین سازنده
صلاحیت ارتباطی و اجتماعی	توان و مهارت ارتباطی	قدرت برقراری ارتباط و تعامل، استقبال از اظهارنظرها و برانگیختن بحث‌های علمی، طرح مسائل مشارکت برانگیز در کلاس، تقویت گروه‌گرایی و تقویت رفتار اجتماعی دانشجویان در کلاس و یادگیری، انعطاف‌پذیری در برخوردها، تمرین رفتارهای مؤثر، گسترش نفوذ، مهارت در توجه و گوش دادن فعال، شایستگی‌های اجتماعی و میان فردی، ارتباط پویا و سازنده، استفاده از زبان بدن و عناصر غیرکلامی، واکنش‌های معقول و منطقی و متناسب با موقعیت‌ها	۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۳-۲-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۷-۲۰-۲۲-۲۸-۳۰-۳۳-۳۶-۳۷-۴۲-۴۳-۴۶-۵۰-۵۳-۵۴-۵۵-۵۸-۵۹-۶۱-۶۳-۶۴-۶۶-۶۷-۶۸-۷۰-۷۵-۷۹-۸۴-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۲-۹۳-۹۵-۹۷-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۲-۱۲۴-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۲-۱۳۴-۱۳۷-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۷-۱۵۲-۱۵۹-۱۶۴-۱۶۶-۱۶۷-۱۸۹-۱۸۳-۱۵۷-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۲-۱۶۸-۱۶۲-۱۶۱	۸۸	۱۳۱
	احترام و گشاده‌رویی	رعایت احترام و نگرش مثبت و تعامل محترمانه و تکریم دانشجو و پرهیز از تبعیض و سرزنش، پیش‌بینی‌پذیری، رعایت مساوات و ارائه انتقادات سازنده	۶-۳-۵-۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۸-۷۲	۱۰	

ادامه جدول ۲

مضامین فراگیر	مضامین سازنده	مضامین پایه	کد مضامین پایه	فراوانی مضامین پایه	فراوانی مضامین سازنده
		مشارکت حرفه‌ای در بهره‌گیری از نظرات سایر اساتید و تعامل مستمر در مورد آموزش و تدریس			
صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای تدریس	مهارت ارائه	تسلط و استفاده از شیوه‌ای متنوع جدید و قدیم تدریس، توجه به تفاوت‌های فردی و نظرات در تدریس، ایجاد انگیزه و علاقه به یادگیری، بیان شیوا، قابل فهم و جذاب همراه با مثال در تدریس، مهارت استفاده از امکانات و نوآوری‌های آموزشی، رعایت نظم و انسجام و پیوستگی در ارائه در مطالب تدریس تعاملی و تشویق پرسش و پاسخ در تدریس، توانایی امتحان و تمرین مطالب اساسی؛ تناسب شیوه آموزشی با اهداف و محتوا، بیان اهداف درسی، استفاده از دیدگاه‌های مختلف برای روشن کردن مطالب	۱-۳-۲-۱-۱۰-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱-۱۲-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۴-۵۵-۵۶-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۷-۶۸-۶۹-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹۷-۷۹۸-۷۹۹-۸۰۰-۸۰۱-۸۰۲-۸۰۳-۸۰۴-۸۰۵-۸۰۶-۸۰۷-۸۰۸-۸۰۹-۸۱۰-۸۱۱-۸۱۲-۸۱۳-۸۱۴-۸۱۵-۸۱۶-۸۱۷-۸۱۸-۸۱۹-۸۲۰-۸۲۱-۸۲۲-۸۲۳-۸۲۴-۸۲۵-۸۲۶-۸۲۷-۸۲۸-۸۲۹-۸۳۰-۸۳۱-۸۳۲-۸۳۳-۸۳۴-۸۳۵-۸۳۶-۸۳۷-۸۳۸-۸۳۹-۸۴۰-۸۴۱-۸۴۲-۸۴۳-۸۴۴-۸۴۵-۸۴۶-۸۴۷-۸۴۸-۸۴۹-۸۵۰-۸۵۱-۸۵۲-۸۵۳-۸۵۴-۸۵۵-۸۵۶-۸۵۷-۸۵۸-۸۵۹-۸۶۰-۸۶۱-۸۶۲-۸۶۳-۸۶۴-۸۶۵-۸۶۶-۸۶۷-۸۶۸-۸۶۹-۸۷۰-۸۷۱-۸۷۲-۸۷۳-۸۷۴-۸۷۵-۸۷۶-۸۷۷-۸۷۸-۸۷۹-۸۸۰-۸۸۱-۸۸۲-۸۸۳-۸۸۴-۸۸۵-۸۸۶-۸۸۷-۸۸۸-۸۸۹-۸۹۰-۸۹۱-۸۹۲-۸۹۳-۸۹۴-۸۹۵-۸۹۶-۸۹۷-۸۹۸-۸۹۹-۹۰۰-۹۰۱-۹۰۲-۹۰۳-۹۰۴-۹۰۵-۹۰۶-۹۰۷-۹۰۸-۹۰۹-۹۱۰-۹۱۱-۹۱۲-۹۱۳-۹۱۴-۹۱۵-۹۱۶-۹۱۷-۹۱۸-۹۱۹-۹۲۰-۹۲۱-۹۲۲-۹۲۳-۹۲۴-۹۲۵-۹۲۶-۹۲۷-۹۲۸-۹۲۹-۹۳۰-۹۳۱-۹۳۲-۹۳۳-۹۳۴-۹۳۵-۹۳۶-۹۳۷-۹۳۸-۹۳۹-۹۴۰-۹۴۱-۹۴۲-۹۴۳-۹۴۴-۹۴۵-۹۴۶-۹۴۷-۹۴۸-۹۴۹-۹۵۰-۹۵۱-۹۵۲-۹۵۳-۹۵۴-۹۵۵-۹۵۶-۹۵۷-۹۵۸-۹۵۹-۹۶۰-۹۶۱-۹۶۲-۹۶۳-۹۶۴-۹۶۵-۹۶۶-۹۶۷-۹۶۸-۹۶۹-۹۷۰-۹۷۱-۹۷۲-۹۷۳-۹۷۴-۹۷۵-۹۷۶-۹۷۷-۹۷۸-۹۷۹-۹۸۰-۹۸۱-۹۸۲-۹۸۳-۹۸۴-۹۸۵-۹۸۶-۹۸۷-۹۸۸-۹۸۹-۹۹۰-۹۹۱-۹۹۲-۹۹۳-۹۹۴-۹۹۵-۹۹۶-۹۹۷-۹۹۸-۹۹۹-۱۰۰۰-۱۰۰۱-۱۰۰۲-۱۰۰۳-۱۰۰۴-۱۰۰۵-۱۰۰۶-۱۰۰۷-۱۰۰۸-۱۰۰۹-۱۰۱۰-۱۰۱۱-۱۰۱۲-۱۰۱۳-۱۰۱۴-۱۰۱۵-۱۰۱۶-۱۰۱۷-۱۰۱۸-۱۰۱۹-۱۰۲۰-۱۰۲۱-۱۰۲۲-۱۰۲۳-۱۰۲۴-۱۰۲۵-۱۰۲۶-۱۰۲۷-۱۰۲۸-۱۰۲۹-۱۰۳۰-۱۰۳۱-۱۰۳۲-۱۰۳۳-۱۰۳۴-۱۰۳۵-۱۰۳۶-۱۰۳۷-۱۰۳۸-۱۰۳۹-۱۰۴۰-۱۰۴۱-۱۰۴۲-۱۰۴۳-۱۰۴۴-۱۰۴۵-۱۰۴۶-۱۰۴۷-۱۰۴۸-۱۰۴۹-۱۰۵۰-۱۰۵۱-۱۰۵۲-۱۰۵۳-۱۰۵۴-۱۰۵۵-۱۰۵۶-۱۰۵۷-۱۰۵۸-۱۰۵۹-۱۰۶۰-۱۰۶۱-۱۰۶۲-۱۰۶۳-۱۰۶۴-۱۰۶۵-۱۰۶۶-۱۰۶۷-۱۰۶۸-۱۰۶۹-۱۰۷۰-۱۰۷۱-۱۰۷۲-۱۰۷۳-۱۰۷۴-۱۰۷۵-۱۰۷۶-۱۰۷۷-۱۰۷۸-۱۰۷۹-۱۰۸۰-۱۰۸۱-۱۰۸۲-۱۰۸۳-۱۰۸۴-۱۰۸۵-۱۰۸۶-۱۰۸۷-۱۰۸۸-۱۰۸۹-۱۰۹۰-۱۰۹۱-۱۰۹۲-۱۰۹۳-۱۰۹۴-۱۰۹۵-۱۰۹۶-۱۰۹۷-۱۰۹۸-۱۰۹۹-۱۱۰۰-۱۱۰۱-۱۱۰۲-۱۱۰۳-۱۱۰۴-۱۱۰۵-۱۱۰۶-۱۱۰۷-۱۱۰۸-۱۱۰۹-۱۱۱۰-۱۱۱۱-۱۱۱۲-۱۱۱۳-۱۱۱۴-۱۱۱۵-۱۱۱۶-۱۱۱۷-۱۱۱۸-۱۱۱۹-۱۱۲۰-۱۱۲۱-۱۱۲۲-۱۱۲۳-۱۱۲۴-۱۱۲۵-۱۱۲۶-۱۱۲۷-۱۱۲۸-۱۱۲۹-۱۱۳۰-۱۱۳۱-۱۱۳۲-۱۱۳۳-۱۱۳۴-۱۱۳۵-۱۱۳۶-۱۱۳۷-۱۱۳۸-۱۱۳۹-۱۱۴۰-۱۱۴۱-۱۱۴۲-۱۱۴۳-۱۱۴۴-۱۱۴۵-۱۱۴۶-۱۱۴۷-۱۱۴۸-۱۱۴۹-۱۱۵۰-۱۱۵۱-۱۱۵۲-۱۱۵۳-۱۱۵۴-۱۱۵۵-۱۱۵۶-۱۱۵۷-۱۱۵۸-۱۱۵۹-۱۱۶۰-۱۱۶۱-۱۱۶۲-۱۱۶۳-۱۱۶۴-۱۱۶۵-۱۱۶۶-۱۱۶۷-۱۱۶۸-۱۱۶۹-۱۱۷۰-۱۱۷۱-۱۱۷۲-۱۱۷۳-۱۱۷۴-۱۱۷۵-۱۱۷۶-۱۱۷۷-۱۱۷۸-۱۱۷۹-۱۱۸۰-۱۱۸۱-۱۱۸۲-۱۱۸۳-۱۱۸۴-۱۱۸۵-۱۱۸۶-۱۱۸۷-۱۱۸۸-۱۱۸۹-۱۱۹۰-۱۱۹۱-۱۱۹۲-۱۱۹۳-۱۱۹۴-۱۱۹۵-۱۱۹۶-۱۱۹۷-۱۱۹۸-۱۱۹۹-۱۲۰۰-۱۲۰۱-۱۲۰۲-۱۲۰۳-۱۲۰۴-۱۲۰۵-۱۲۰۶-۱۲۰۷-۱۲۰۸-۱۲۰۹-۱۲۱۰-۱۲۱۱-۱۲۱۲-۱۲۱۳-۱۲۱۴-۱۲۱۵-۱۲۱۶-۱۲۱۷-۱۲۱۸-۱۲۱۹-۱۲۲۰-۱۲۲۱-۱۲۲۲-۱۲۲۳-۱۲۲۴-۱۲۲۵-۱۲۲۶-۱۲۲۷-۱۲۲۸-۱۲۲۹-۱۲۳۰-۱۲۳۱-۱۲۳۲-۱۲۳۳-۱۲۳۴-۱۲۳۵-۱۲۳۶-۱۲۳۷-۱۲۳۸-۱۲۳۹-۱۲۴۰-۱۲۴۱-۱۲۴۲-۱۲۴۳-۱۲۴۴-۱۲۴۵-۱۲۴۶-۱۲۴۷-۱۲۴۸-۱۲۴۹-۱۲۵۰-۱۲۵۱-۱۲۵۲-۱۲۵۳-۱۲۵۴-۱۲۵۵-۱۲۵۶-۱۲۵۷-۱۲۵۸-۱۲۵۹-۱۲۶۰-۱۲۶۱-۱۲۶۲-۱۲۶۳-۱۲۶۴-۱۲۶۵-۱۲۶۶-۱۲۶۷-۱۲۶۸-۱۲۶۹-۱۲۷۰-۱۲۷۱-۱۲۷۲-۱۲۷۳-۱۲۷۴-۱۲۷۵-۱۲۷۶-۱۲۷۷-۱۲۷۸-۱۲۷۹-۱۲۸۰-۱۲۸۱-۱۲۸۲-۱۲۸۳-۱۲۸۴-۱۲۸۵-۱۲۸۶-۱۲۸۷-۱۲۸۸-۱۲۸۹-۱۲۹۰-۱۲۹۱-۱۲۹۲-۱۲۹۳-۱۲۹۴-۱۲۹۵-۱۲۹۶-۱۲۹۷-۱۲۹۸-۱۲۹۹-۱۳۰۰-۱۳۰۱-۱۳۰۲-۱۳۰۳-۱۳۰۴-۱۳۰۵-۱۳۰۶-۱۳۰۷-۱۳۰۸-۱۳۰۹-۱۳۱۰-۱۳۱۱-۱۳۱۲-۱۳۱۳-۱۳۱۴-۱۳۱۵-۱۳۱۶-۱۳۱۷-۱۳۱۸-۱۳۱۹-۱۳۲۰-۱۳۲۱-۱۳۲۲-۱۳۲۳-۱۳۲۴-۱۳۲۵-۱۳۲۶-۱۳۲۷-۱۳۲۸-۱۳۲۹-۱۳۳۰-۱۳۳۱-۱۳۳۲-۱۳۳۳-۱۳۳۴-۱۳۳۵-۱۳۳۶-۱۳۳۷-۱۳۳۸-۱۳۳۹-۱۳۴۰-۱۳۴۱-۱۳۴۲-۱۳۴۳-۱۳۴۴-۱۳۴۵-۱۳۴۶-۱۳۴۷-۱۳۴۸-۱۳۴۹-۱۳۵۰-۱۳۵۱-۱۳۵۲-۱۳۵۳-۱۳۵۴-۱۳۵۵-۱۳۵۶-۱۳۵۷-۱۳۵۸-۱۳۵۹-۱۳۶۰-۱۳۶۱-۱۳۶۲-۱۳۶۳-۱۳۶۴-۱۳۶۵-۱۳۶۶-۱۳۶۷-۱۳۶۸-۱۳۶۹-۱۳۷۰-۱۳۷۱-۱۳۷۲-۱۳۷۳-۱۳۷۴-۱۳۷۵-۱۳۷۶-۱۳۷۷-۱۳۷۸-۱۳۷۹-۱۳۸۰-۱۳۸۱-۱۳۸۲-۱۳۸۳-۱۳۸۴-۱۳۸۵-۱۳۸۶-۱۳۸۷-۱۳۸۸-۱۳۸۹-۱۳۹۰-۱۳۹۱-۱۳۹۲-۱۳۹۳-۱۳۹۴-۱۳۹۵-۱۳۹۶-۱۳۹۷-۱۳۹۸-۱۳۹۹-۱۴۰۰-۱۴۰۱-۱۴۰۲-۱۴۰۳-۱۴۰۴-۱۴۰۵-۱۴۰۶-۱۴۰۷-۱۴۰۸-۱۴۰۹-۱۴۱۰-۱۴۱۱-۱۴۱۲-۱۴۱۳-۱۴۱۴-۱۴۱۵-۱۴۱۶-۱۴۱۷-۱۴۱۸-۱۴۱۹-۱۴۲۰-۱۴۲۱-۱۴۲۲-۱۴۲۳-۱۴۲۴-۱۴۲۵-۱۴۲۶-۱۴۲۷-۱۴۲۸-۱۴۲۹-۱۴۳۰-۱۴۳۱-۱۴۳۲-۱۴۳۳-۱۴۳۴-۱۴۳۵-۱۴۳۶-۱۴۳۷-۱۴۳۸-۱۴۳۹-۱۴۴۰-۱۴۴۱-۱۴۴۲-۱۴۴۳-۱۴۴۴-۱۴۴۵-۱۴۴۶-۱۴۴۷-۱۴۴۸-۱۴۴۹-۱۴۵۰-۱۴۵۱-۱۴۵۲-۱۴۵۳-۱۴۵۴-۱۴۵۵-۱۴۵۶-۱۴۵۷-۱۴۵۸-۱۴۵۹-۱۴۶۰-۱۴۶۱-۱۴۶۲-۱۴۶۳-۱۴۶۴-۱۴۶۵-۱۴۶۶-۱۴۶۷-۱۴۶۸-۱۴۶۹-۱۴۷۰-۱۴۷۱-۱۴۷۲-۱۴۷۳-۱۴۷۴-۱۴۷۵-۱۴۷۶-۱۴۷۷-۱۴۷۸-۱۴۷۹-۱۴۸۰-۱۴۸۱-۱۴۸۲-۱۴۸۳-۱۴۸۴-۱۴۸۵-۱۴۸۶-۱۴۸۷-۱۴۸۸-۱۴۸۹-۱۴۹۰-۱۴۹۱-۱۴۹۲-۱۴۹۳-۱۴۹۴-۱۴۹۵-۱۴۹۶-۱۴۹۷-۱۴۹۸-۱۴۹۹-۱۵۰۰-۱۵۰۱-۱۵۰۲-۱۵۰۳-۱۵۰۴-۱۵۰۵-۱۵۰۶-۱۵۰۷-۱۵۰۸-۱۵۰۹-۱۵۱۰-۱۵۱۱-۱۵۱۲-۱۵۱۳-۱۵۱۴-۱۵۱۵-۱۵۱۶-۱۵۱۷-۱۵۱۸-۱۵۱۹-۱۵۲۰-۱۵۲۱-۱۵۲۲-۱۵۲۳-۱۵۲۴-۱۵۲۵-۱۵۲۶-۱۵۲۷-۱۵۲۸-۱۵۲۹-۱۵۳۰-۱۵۳۱-۱۵۳۲-۱۵۳۳-۱۵۳۴-۱۵۳۵-۱۵۳۶-۱۵۳۷-۱۵۳۸-۱۵۳۹-۱۵۴۰-۱۵۴۱-۱۵۴۲-۱۵۴۳-۱۵۴۴-۱۵۴۵-۱۵۴۶-۱۵۴۷-۱۵۴۸-۱۵۴۹-۱۵۵۰-۱۵۵۱-۱۵۵۲-۱۵۵۳-۱۵۵۴-۱۵۵۵-۱۵۵۶-۱۵۵۷-۱۵۵۸-۱۵۵۹-۱۵۶۰-۱۵۶۱-۱۵۶۲-۱۵۶۳-۱۵۶۴-۱۵۶۵-۱۵۶۶-۱۵۶۷-۱۵۶۸-۱۵۶۹-۱۵۷۰-۱۵۷۱-۱۵		

ادامه جدول ۲

مضامین فراگیر	مضامین سازنده	مضامین پایه	کد مضامین پایه	فراوانی مضامین پایه	فراوانی مضامین سازنده
	مدیریت و رهبری محیط آموزشی	مدیریت کلاس و ایجاد محیط و جوی سرشار از اعتماد، منعطف، امن و برانگیزاننده برای یادگیری، سازماندهی کلاس و مدیریت افراد بی نظم و شرایط فیزیکی کلاس	۲-۶-۹-۱۵-۱۷-۲۰-۲۲-۲۷-۳۵-۴۵-۴۸-۵۲-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۳-۶۴-۶۵-۶۷-۶۹-۷۱-۸۶-۱۱۳-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۹-۱۳۱-۱۱۰-۱۱۷-۱۳۵-۱۳۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۹	۳۵	
	مهارت ارزشیابی	مهارت در ارزیابی آغازین، تکوینی و پایانی، توجه به سطوح بالای یادگیری در ارزیابی، تقویت خودارزیابی دانشجویان، ارائه بازخورد ارزیابی و دادن فرصت رفع ضعف‌ها و کمبودها، مشخص کردن نحوه، ملاک، انتظارات و منابع در ارزیابی‌ها، مشخص کردن فعالیت‌های مستمر و دادن تکلیف و رسیدگی و تأثیر دادن آن در ارزیابی پایانی، بهره‌گیری از شیوه‌های متناسب در ارزیابی‌ها، استفاده از نتایج بازخورد یادگیری برای اصلاح و شناسایی مشکلات دانشجویان، ارزیابی علمی و عادلانه، ارزیابی اثربخش آموزشی، توجه به سطح علمی کلاس در ارزشیابی، ارزیابی به موقع، نوآوری و ابداع در تکالیف	۱-۳-۴-۶-۷-۹-۱۲-۱۶-۲۰-۲۲-۲۷-۳۶-۴۰-۴۳-۴۵-۵۰-۵۲-۵۳-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۲-۶۵-۷۱-۸۱-۸۴-۸۵-۸۶-۹۲-۹۴-۱۰۲-۱۰۸-۱۱۱-۱۱۳-۱۱۴-۱۲۰-۱۲۳-۱۲۶-۱۱۷-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۶-۱۳۹-۱۴۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۷۷-۶۸-۶۶-۱۱۶	۵۳	
	مهارت تسهیل یادگیری و تفکر در دانشجویان	توضیح نحوه به یاد سپردن و فهم و درک و استفاده از مطالب، مشخص کردن موانع درک و فهم مطالب، تشویق حس کنجکاوی و طرح سؤال، تقویت و توسعه قدرت تفکر و تجربه	۶-۱۱-۲۱-۲۵-۳۹-۴۱-۴۳-۴۵-۴۸-۵۰-۵۶-۵۸-۶۰-۶۱-۶۳-۶۴-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۹-۸۰-۸۱-۸۴-۸۸-۹۰-۹۵-۹۸-۱۰۰-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۵-۱۱۷-۱۲۸	۳۴	

ادامه جدول ۲

مضامین فراگیر	مضامین سازنده	مضامین پایه	کد مضامین پایه	فراوانی مضامین پایه	فراوانی مضامین سازنده
		و تحلیل دانشجویان، تحریک و تسهیل یادگیری و مطالعه مستقل، توجه به رشد و توسعه دانشجویان در تمام زمینه‌ها و بالا بردن انتظارات از آنها، ترغیب به ابتکار و خلاقیت و ترویج تفکر انتقادی و تحلیلی، خلاق، قیاسی، استقرایی راهبردی، یادگیری مشارکتی، فعالیت‌های یادگیری متنوع، معنادار بودن و مرتبط ساختن مواد یادگیری با مسائل، تجربیات و نیازهای یادگیرنده، هدایت انتقال یادگیری به محیط زندگی، داشتن برنامه برای تقویت و رفع اشکالات یادگیری دانشجویان ضعیف، تشویق یادگیری از تجربه و اشتباهات			
صلاحیت فردی / شخصیتی	ویژگی‌های شخصیتی مناسب (منش مدرسی)	متواضع، ثبات شخصیت، رعایت شئون علمی، خوش اخلاق، دارای اعتماد به نفس، صبر و حوصله در تدریس، روحیه انتقادپذیری، منضبط بودن، دلسوز، تأکید بر نظم، شخصیت مثبت، مشخص بودن، خلاق، ظاهر مناسب و منظم، ثبات احساس و عاطفی، تفکر در مورد خود، مهار احساس و استرس، خوش رویی و برخورد دوستانه، جسارت نه گفتن، شایستگی و محبوبیت دانشگاهی و آموزشی	۱-۲-۵-۶-۷-۱۲-۱۳-۱۵-۱۶-۱۸-۲۲-۲۳-۲۴-۲۸-۳۰-۳۳-۳۴-۳۶-۳۷-۳۸-۴۰-۴۲-۴۴-۴۶-۴۷-۴۹-۵۰-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۴-۶۵-۶۸-۷۳-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۹-۹۰-۹۹-۱۰۵-۱۰۹-۱۲۰-۱۳۴-۱۱۷-۱۲۴-۱۳۸	۴۹	۱۴۱

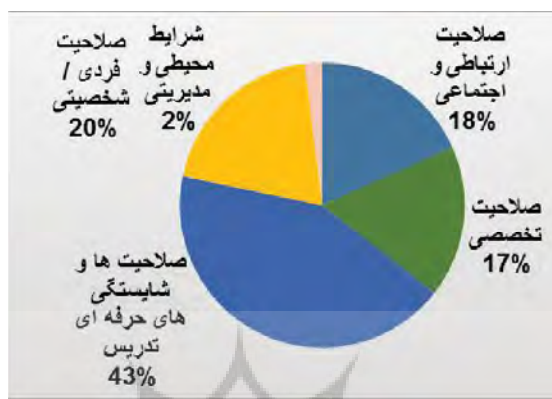
ادامه جدول ۲

مضامین فراگیر	مضامین سازنده	مضامین پایه	کد مضامین پایه	فراوانی مضامین پایه	فراوانی مضامین سازنده
	علاقه مندی به تدریس و آموزش	علاقه و اشتیاق به معلمی، علاقه مند به رشته تحصیلی، ارج نهادن به امور آموزشی	۶-۷-۲۶-۳۱-۴۰-۴۷- ۵۸-۶۱-۶۸-۷۵-۸۰-۹۸- ۱۰۷-۱۱۲-۱۱۴-۱۳۴-۱۳۸-۱۱۷- ۱۲۲-۱۲۳-۵۸-	۲۰	
	اخلاقی و دینی و هنجارهای رعایت اصول	رعایت مبانی اخلاقی و اسلامی، شایستگی اخلاقی و ارزشی، متعهد، عدالت و جدان کاری	۶-۱۳-۱۷-۲۴-۲۶-۳۲-۳۵- ۵۰-۵۸-۶۰-۶۱-۸۳-۱۰۵- ۱۲۶-۱۲۹-۱۳۳-۱۱۷-۲۴- ۱۷-۱۳-۶-	۲۰	
	قانون مداری	رعایت قوانین و ضوابط حضور و در دسترس بودن برای راهنمایی و مشاوره دانشجویان، رعایت سرفصل های مصوب، واپایش حضور و غیاب، رعایت مقررات و انضباط آموزشی (شروع و اتمام کلاس، حضور به موقع و...)	۳۶-۳۹-۴۰-۴۱-۴۴-۴۸-۵۰-۵۹- ۶۶-۶۷-۱۱۳-۱۳۸-۲۳- ۶۲۳-۲۶-۳۸-۳۹-۴۰-	۱۶	
	تجربه و سابقه تدریس	داشتن تجربه آموزشی	۱۰-۳۰-۳۱-۴۳-۴۶-۵۰- ۶۸-۱۲۲-	۸	
	کسب رضایت مندی دانشجویان	رضایت از روش تدریس، مواد آموزشی و کمک آموزشی، شیوه ارزیابی، ساعات مشاوره، ارتباطات اساتید	۱۱-۶۷-	۲	
	مسئولیت پذیری در تدریس	در قبال حرفه معلمی، قاطعیت، سخت گیری	۲۱-۳۱-۵۸-۶۰-۶۵-۶۸- ۶۹-۷۳-۱۱۷-	۹	
	مدیریت زمان	استفاده بهینه از وقت کلاسی	۳۹-۵۰-۵۷-۵۸- ۶۰-۶۲-	۷	

ادامه جدول ۲

مضامین فراگیر	مضامین سازنده	مضامین پایه	کد مضامین پایه	فراوانی مضامین پایه	فراوانی مضامین سازنده
	مدیریت تفاوت‌ها و اختلافات	توجه به دانشجویان مشکل کار و مدیریت تفاوت‌ها و تنوع‌ها	۱۱۷-۸۹-۸۱-۶۶-۱۴-۵۸	۶	
	ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	مدرک تحصیلی، سابقه، آموزشی، سن، جنس، وضعیت استخدامی	۱۲۲-۸۷-۷۱-۶۷	۴	
شرایط محیطی و مدیریتی	فضا	مناسبت بودن محیط و فضای آموزشی	۶۸-۷۰-۷۲	۳	۱۴
	دانشجو	متناسب بودن تعداد دانشجوی در کلاس، فعال بودن و مسئولیت‌پذیری دانشجو برای یادگیری	۶۸-۸۴	۲	
	امکانات و تجهیزات	دسترسی به تجهیزات و وسایل کمک‌آموزشی و مواد آزمایشگاهی مناسب و باکیفیت	۷۷-۱۳۵-۷۴-۷۰-۶۸	۵	
	حمایت مدیریتی	فراهم کردن محیط و شرایط مناسب برای آموزش و یادگیری، فراهم‌سازی روش‌های ارزیابی چندگانه از دانشجویان، استفاده از نتایج ارزیابی دانشجویان از اساتید برای بهبودبخشی، مستندسازی تدریس اساتید	۱۱۹-۱۰۴-۸۲-۷۷	۴	

نمودار ۱ درصد فراوانی مضامین فراگیر مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی را نشان داده است؛

نمودار ۱. فراوانی درصدی مضامین فراگیر مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی

اطلاعات نمودار ۱ نشان می‌دهد فراوانی درصدی مضامین فراگیر مؤلفه صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای تدریس، بیشترین فراوانی را در بین ابعاد کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی دارد. نمودار زیر درصد فراوانی مضامین پایه مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی را نشان داده است؛

نمودار ۲. درصد فراوانی مضامین پایه مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی

اطلاعات نمودار ۲ نشان می‌دهد که شش مورد از بیشترین فراوانی مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی به ترتیب شامل: مهارت ارائه (۱۱۱ مورد)، توان و مهارت ارتباطی (۸۸ مورد)، مهارت طراحی و سازماندهی (۷۲ مورد)، اشراف و تسلط بر موضوع (۶۴ مورد)، مهارت ارزشیابی (۵۳ مورد) و ویژگی‌های شخصیتی متناسب یا منس مدرسی (۴۹ مورد) می‌باشد.

۴. بحث

پژوهش حاضر از طریق فراترکیب و تجزیه و تحلیل نظرات و مبانی موجود در زمینه، مؤلفه‌های کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها به جمع‌بندی مطالعات انجام‌شده در این حوزه پرداخت و ابعاد و مؤلفه‌های مؤثر بر کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در ۵ بعد و ۲۹ مؤلفه طبقه‌بندی نمود. بر اساس نتایج مطالعه حاضر، یکی از ابعاد شناسایی‌شده، بعد صلاحیت ارتباطی و اجتماعی است. این بعد در ۱۳۱ مورد از تحقیقات مورد بررسی در این تحقیق بررسی شده و دارای ۵ مؤلفه است. مؤلفه اول توان و مهارت ارتباطی است. به این مؤلفه در ۸۸ مورد از تحقیقات مورد بررسی در این تحقیق اشاره شده است. در این مؤلفه به قدرت برقراری ارتباط و تعامل، استقبال از اظهارنظرها و برانگیختن بحث‌های علمی، طرح مسائل مشارکت‌برانگیز در کلاس، تقویت گروه‌گرایی و تقویت رفتار اجتماعی دانشجویان در کلاس و یادگیری، انعطاف‌پذیری در برخوردها، تمرین رفتارهای مؤثر، گسترش نفوذ، مهارت در توجه و گوش دادن فعال، شایستگی‌های اجتماعی و میان‌فردی، ارتباط پویا و سازنده، استفاده از زبان بدن و عناصر غیرکلامی، واکنش‌های معقول و منطقی و متناسب با موقعیت‌ها اشاره شده است. مؤلفه دوم این بعد احترام و گشاده‌رویی است که در ۱۰ مورد از تحقیقات بررسی‌شده به‌نوعی به آنها اشاره شده است. در این مؤلفه، به مواردی از قبیل رعایت احترام و نگرش مثبت و تعامل محترمانه و تکریم دانشجو و پرهیز از تبعیض و سرزنش، پیش‌بینی‌پذیری، رعایت مساوات و ارائه انتقادات سازنده اشاره شده است. مؤلفه بعدی در دسترس بودن اساتید است که در ۱۴ مورد از تحقیقات مورد بررسی به آن اشاره شده است. موضوعات این مؤلفه به در دسترس بودن در ساعات خارج از کلاس و امکان برقراری ارتباط راحت اشاره دارد. مؤلفه چهارم این بعد زمینه‌سازی مشارکت دانشجویان است که در ۱۲ مورد از تحقیقات از آن نام برده شده است. مباحث مطرح‌شده در این مؤلفه شامل ایجاد انگیزه، وجود فضای مثبت و اعتمادآفرین، تشویق فعالیت‌های اشتراکی و جلب نظر دانشجویان در انتخاب مواد آموزشی، نحوه تدریس، بحث‌های کلاسی و...، یادگیری مشارکتی، شناخت دانشجویان و توجه به فردیت دانشجویان، مشوق پرسش و پاسخ، پیشنهاد و انتقاد می‌باشد. مؤلفه پنجم این بعد شاگردپروری است که در ۷ مورد از تحقیقات از آن نام برده شده است و به مواردی از قبیل اهمیت دادن به دانشجویان پویا و علاقه‌مند به رفع مشکلات و اعطای آزادی عمل مناسب به آنها، هدایت دانشجو به سمت تقویت صلاحیت‌های حرفه‌ای تحقیق و تدریس اشاره دارد. بعد دوم، بعد صلاحیت تخصصی است این بعد در ۱۳۱ مورد از تحقیقات مورد بررسی در این پژوهش بررسی شده و دارای ۵ مؤلفه است. مؤلفه اول اشراف و تسلط بر موضوع (توانایی علمی) است که در ۶۴ پژوهش این تحقیق به آن اشاره شده و به موضوعاتی از قبیل صلاحیت و تسلط بر موضوع و حوزه تخصصی، شایستگی شغلی، دانستن و کاربرد اطلاعات به‌روز و کاربردی، صلاحیت حرفه‌ای، توسعه حرفه‌ای و خودبهبودی، شایستگی نظری و رویه‌ای، هوش، تلاش و پیگیری در حوزه تخصص خود می‌پردازد.

مؤلفه دوم این بعد دانش پژوهی و جستجوگری علمی است که در ۸ تحقیق به آن اشاره شده و در برگزیده مباحثی مثل شرکت در جلسات، همایش‌ها، انجمن‌ها و... تخصصی و ارائه دیدگاه، نظر، مقاله، پژوهش می‌شود. مؤلفه دیگر بعد صلاحیت تخصصی، منبع‌شناسی تخصصی است که در ۲۵ پژوهش به آن پرداخته شده و در برگزیده آشنایی، نگاه مثبت، توان و مهارت استفاده از منابع و مطالب مفید علمی و جدید، آشنایی و استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی، نرم‌افزارها، کتاب‌های الکترونیکی، وبگاه‌ها و... می‌باشد. مؤلفه چهارم این بعد تعامل با دانشجویها است که در ۱۹ مورد از پژوهش‌ها به آنها اشاره شده و به موضوعاتی از قبیل راهنمایی و مشاوره دانشجویان، پاسخ مستدل، علمی و قانع‌کننده به سؤالات، تلاش برای علاقه‌مند ساختن و حمایت از دانشجویان، آشنا ساختن دانشجویان با مفاهیم اصلی و پیش‌نیاز رشته تخصصی، افزایش اعتمادبه‌نفس دانشجویان برای تحصیل در رشته، ارائه بازخورد سازنده به آنها، تأکید بر نکات و موارد مهم در رشته تحصیلی، جامع‌نگری و ژرف‌اندیشی در ارائه مباحث اشاره دارد. مؤلفه آخر این بعد تعهد به دوره و رشته تخصصی است که در ۱۵ مورد از پژوهش‌ها به آن اشاره شده و دربردارنده مواردی از قبیل بررسی و بازنگری در تناسب و ترکیب مناسب دروس دوره با اهداف دوره، تلاش برای به‌روزرسانی و اصلاح سرفصل‌ها و برنامه‌های آموزشی دوره، توجه به موضوعات بین‌رشته‌ای، مشارکت حرفه‌ای در بهره‌گیری از نظرات سایر اساتید و تعامل مستمر در مورد آموزش و تدریس می‌باشد. بعد بعدی صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای تدریس است که در ۳۰۵ پژوهش به آن پرداخته شده و شامل ۵ مؤلفه است. مؤلفه اول مهارت ارائه است که در ۱۱۱ تحقیق به آن پرداخته شده است و شامل موضوعاتی مثل تسلط و استفاده از شیوه‌ای متنوع جدید و قدیم تدریس، توجه به تفاوت‌های فردی و نظرات در تدریس، ایجاد انگیزه و علاقه به یادگیری، بیان شیوا، قابل فهم و جذاب همراه با مثال در تدریس، مهارت استفاده از امکانات و نوآوری‌های آموزشی، رعایت نظم و انسجام و پیوستگی در ارائه در مطالب تدریس تعاملی و تشویق پرسش و پاسخ در تدریس، توانایی امتحان و تمرین مطالب اساسی، تناسب شیوه آموزشی با اهداف و محتوا، بیان اهداف درسی، استفاده از دیدگاه‌های مختلف برای روشن کردن مطالب می‌باشد. مؤلفه بعدی مهارت طراحی و سازماندهی است که در ۷۲ پژوهش آمده و به موضوعاتی از قبیل تهیه و ارائه طرح درس و عمل بر اساس آن، سازماندهی منسجم منطقی و منظم مطالب، برنامه‌ریزی و آمادگی قبل از کلاس در خود دانشجویان، تأکید و توجه به شکل‌گیری ساخت‌شناختی، جمع‌بندی و رفع اشکالات، برنامه‌ریزی درسی، بودجه‌بندی زمان و محتوای تدریس داشتن طرح استفاده از فناوری در تدریس اشاره دارد. مؤلفه بعدی مدیریت و رهبری محیط آموزشی می‌باشد که در ۳۵ تحقیق به آن پرداخته‌اند. در این مؤلفه به مواردی از قبیل مدیریت کلاس و ایجاد محیط و جوی سرشار از اعتماد، منصف، امن و برانگیزاننده برای یادگیری، سازماندهی کلاس و مدیریت افراد بی‌نظم و شرایط فیزیکی کلاس پرداخته شده است. مؤلفه سوم در بعد صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای تدریس مهارت ارزشیابی است که

در ۵۳ تحقیق به آن اشاره شده است و در برگرفته مهارت در ارزیابی آغازین، تکوینی و پایانی، توجه به سطوح بالای یادگیری در ارزیابی، تقویت خودارزیابی دانشجویان، ارائه بازخورد ارزیابی و دادن فرصت رفع ضعف‌ها و کمبودها، مشخص کردن نحوه، ملاک، انتظارات و منابع در ارزیابی‌ها، مشخص کردن فعالیت‌های مستمر و دادن تکلیف و رسیدگی و تأثیر دادن آن در ارزیابی پایانی، بهره‌گیری از شیوه‌های متناسب در ارزیابی‌ها، استفاده از نتایج بازخورد یادگیری برای اصلاح و شناسایی مشکلات دانشجویان، ارزیابی علمی و عادلانه، ارزیابی اثربخش آموزشی، توجه به سطح علمی کلاس در ارزشیابی، ارزیابی به موقع، نوآوری و ابداع در تکالیف می‌باشد. مؤلفه آخر بعد صلاحیت‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای تدریس مهارت تسهیل یادگیری و تفکر در دانشجوها است که در ۳۴ تحقیق به آن اشاره شده است و شامل موضوعاتی مثل توضیح نحوه به‌یاد سپردن و فهم و درک و استفاده از مطالب، مشخص کردن موانع درک و فهم مطالب، تشویق حس کنجکاوی و طرح سؤال، تقویت و توسعه قدرت تفکر و تجزیه و تحلیل دانشجویان، تحریک و تسهیل یادگیری و مطالعه مستقل، توجه به رشد و توسعه دانشجویان در تمام زمینه‌ها و بالابردن انتظارات از آنها، ترغیب به ابتکار و خلاقیت و ترویج تفکر انتقادی و تحلیلی، خلاق، قیاسی، استقرایی، راهبردی، یادگیری مشارکتی، فعالیت‌های یادگیری متنوع، معنادار بودن و مرتبط ساختن مواد یادگیری با مسائل، تجربیات و نیازهای یادگیرنده، هدایت انتقال یادگیری به محیط زندگی، داشتن برنامه برای تقویت و رفع اشکالات یادگیری دانشجویان ضعیف، تشویق یادگیری از تجربه و اشتباهات می‌باشد. بعد بعدی شناسایی شده در این تحقیق، بعد صلاحیت فردی / شخصیتی است که شامل ۱۰ مؤلفه است و در ۱۴۱ تحقیق هم به آنها اشاره شده است. مؤلفه اول این بعد ویژگی‌های شخصیتی متناسب با مدرس (منش مدرسی) است که در ۴۹ پژوهش بررسی شده در این تحقیق به آن اشاره شده است و در برگرفته موضوعاتی در زمینه تواضع، ثبات شخصیت، رعایت شئونات علمی، خوش اخلاقی، اعتماد به نفس، صبر و حوصله در تدریس، روحیه انتقادپذیری، منضبط بودن، دلسوزی، تأکید بر نظم، شخصیت مثبت، متشخص بودن، خلاق بودن، ظاهر مناسب و منظم، ثبات احساس و عاطفی، تفکر در مورد خود، مهار احساس و استرس، خوش رویی و برخورد دوستانه، جسارت نه گفتن، شایستگی و محبوبیت دانشگاهی و آموزشی می‌باشد. مؤلفه دوم بعد صلاحیت فردی / شخصیتی علاقه‌مندی به تدریس و آموزش می‌باشد که در ۲۰ پژوهش بررسی شده در این تحقیق به آن اشاره شده و به موضوعاتی در زمینه علاقه و اشتیاق به معلمی، علاقه‌مندی به رشته تحصیلی و ارج نهادن به امور آموزشی اشاره دارد. مؤلفه بعدی رعایت اصول ارزشی و هنجارهای اخلاقی، دینی و فرهنگی می‌باشد که در ۲۰ پژوهش بررسی شده در این تحقیق به آن اشاره شده و در برگرفته رعایت مبانی اخلاقی و اسلامی، شایستگی اخلاقی و ارزشی، تعهد، عدالت وجدان کاری می‌باشد. مؤلفه سوم بعد صلاحیت فردی / شخصیتی قانون‌مداری است که در ۱۶ تحقیق به آن اشاره شده و موضوعاتی از قبیل رعایت قوانین و ضوابط حضور و در دسترس بودن برای راهنمایی و مشاوره دانشجویان، رعایت

سرفصل‌های مصوب، واپایش حضور و غیاب، رعایت مقررات و انضباط آموزشی (شروع و اتمام کلاس، حضور به موقع و...) در آن مطرح است. مؤلفه دیگر بعد صلاحیت فردی / شخصیتی، داشتن تجربه و سابقه تدریس است که در ۸ پژوهش به آن اشاره شده است. مؤلفه بعدی این بعد، کسب رضایت مندی دانشجویان می‌باشد که در ۹ پژوهش به آن اشاره شده و در بردارنده مواردی از قبیل رضایت از روش تدریس، مواد آموزشی و کمک آموزشی، شیوه ارزیابی، ساعات مشاوره و ارتباطات اساتید است. مؤلفه‌های بعدی این بعد شامل مسئولیت‌پذیری در تدریس، مدیریت زمان، مدیریت تفاوت‌ها و اختلالات و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی می‌باشد که به ترتیب در ۹-۷-۶- و ۴ پژوهش به آنها اشاره شده است.

آخرین بعد، شرایط محیطی و مدیریتی می‌باشد که شامل ۴ مؤلفه فضا، دانشجو، امکانات و تجهیزات و حمایت مدیریتی است و در ۱۴ مورد از پژوهش بررسی شده در این تحقیق به آن اشاره شده است. در این بعد به موضوعاتی مثل مناسبت بودن محیط و فضای آموزشی، متناسب بودن تعداد دانشجو در کلاس، فعال بودن و مسئولیت‌پذیری دانشجو برای یادگیری، دسترسی به تجهیزات و وسایل کمک آموزشی و مواد آزمایشگاهی مناسب و باکیفیت، فراهم کردن محیط و شرایط مناسب برای آموزش و یادگیری، فراهم سازی روش‌های ارزیابی چندگانه از دانشجویان، استفاده از نتایج ارزیابی دانشجویان از اساتید برای بهبود بخشی، مستندسازی تدریس اساتید اشاره شده است.

۵. نتیجه‌گیری

در مجموع ابعاد و مؤلفه‌های به دست آمده از بررسی مبانی نظری و پژوهش‌های انجام شده، حاکی از نقش آنها در بهبود کیفیت آموزشی اعضای هیئت علمی است. بخشی از این ابعاد مثل مهارت ارتباطی، احترام و گشاده‌رویی، اشراف و تسلط بر موضوع (توانایی علمی)، علاقه‌مندی به تدریس و آموزش، رعایت اصول ارزشی و هنجارهای اخلاقی، دینی، فرهنگی و... در جذب اعضای هیئت علمی باید مدنظر قرار گیرد تا فردی متناسب با شغل مدرسی جذب گردد و صلاحیت‌های شخصیتی و علمی لازم را داشته باشد. بخشی دیگر از موارد اشاره شده مثل فضا، دانشجو، امکانات و تجهیزات و حمایت مدیریتی، به تمهید مدیریت دانشگاه در تدارک شرایط و ملزومات لازم برای تدریس اشاره دارد و بخشی از آنها مانند مهارت ارائه، طراحی و سازماندهی، مدیریت و رهبری محیط آموزشی، ارزشیابی و تسهیل یادگیری و تفکر در دانشجویان به تلاش برای بهبود تدریس استاد برمی‌گردد که مستلزم حمایت‌ها و هدایت‌های لازم از طرف دانشگاه‌ها می‌باشد.

تقدیر و تشکر

ضمن تقدیر و تشکر از همه اساتید و صاحب‌نظران محترمی که از دانش و تولیدات علمی‌شان، برای

تدوین این مقاله استفاده شد. بدین وسیله از شهید مدافع سلامت آقای حسین دارابی که در دوره شیوع ویروس کرونا و در حین خدمت به بیماران، جانشان را برای سلامت هموطنان عزیز فدا کردند، به خیر و نیکی یاد می‌کنم و به جهت مساعدت و ترغیب محقق برای انجام این پژوهش، تشکر و قدردانی می‌نمایم و به روح پاک ایشان درود می‌فرستم و برایشان در سرای باقی طلب آرامش و آمرزش دارم.

References

- Abdullahi, H. (2013) Analysis of the mechanism of evaluating the educational performance of faculty members: A case study of Allameh Tabatabai University. *Quarterly Journal of Educational Measurement and Evaluation Studies*, Third Year, No. 3, 2013, pp. 126–101 [in Persian].
- Abdollahi, N. (2013). Evaluation of students' satisfaction with the quality of teaching of Mazandaran University professors. *Master Thesis*, Mazandaran University, Faculty of Literature and Humanities [in Persian].
- Aguilar. Pilar. Retamal. Gonzalo. (2009). Protective environments and quality education in humanitarian contexts. *International Journal of Educational Development*, No29. Pp 3–16
- Akbari, S. (2015). Investigating the relationship between organizational learning and the teaching quality of Bandar Abbas high school teachers in the 2013–2014 Academic Year, *Master Thesis*, Shahid Bahonar University of Kerman, Faculty of Literature and Humanities [in Persian].
- Bagheri, N. (2011). Investigating the effective factors on the acceptance and application of electronic databases in the educational and research activities of the faculty members of Shiraz University Allameh Tabatabai University, *Master Thesis*, Faculty of Educational Sciences and Psychology [in Persian].
- Barfzadeh, Z (2002). Designing a model to evaluate the quality of the activities of faculty members of the Faculty of Literature and Humanities of Shahid Bahonar University, *Master Thesis*, Shahid Bahonar University of Kerman, Faculty of Literature and Humanities [in Persian].
- Barimani, A., Salehi, M & Sadeghi, M. R. (2012). Investigating the effective factors on improving the quality of higher education in the postgraduate course from the perspective of students of this course. *Educational Research Journal of Islamic Azad University*, Bojnourd Branch [in Persian].
- Bonakdari, N (2013). Characteristics of a worthy teacher in Iranian higher education and its consequences for students: Introducing a model. Al-Zahra University, *PhD Thesis*, Faculty of Educational Sciences and Psychology [in Persian].
- Cauchy, Z (2014). Provide a model for predicting the quality of teaching of faculty members based on their philosophical mentality and job motivation. *Master Thesis*, Shahid Bahonar University of Kerman, Faculty of Educational Sciences and Psychology [in Persian].
- Derakhshani, M. (2013). Investigating the relationship between research and educational performance of faculty members (Case Study: Faculty of Agriculture, Zanjan University). *Master Thesis*, Faculty of Agriculture, Zanjan University [in Persian].
- Faraskhah, M. (2007). Develop and present a model for evaluating the quality and accreditation of Iranian higher education based on global and Iranian trade. *PhD Thesis*, Shahid Beheshti University, Faculty of Educational Sciences and Psychology [in Persian].
- Fathi Azar, A, Adib, Y & Golparvar, F. (2015): Phenomenology of effective and motivating factors in the quality of in-service training courses for teachers. *Quarterly Journal of Admiralty, School and Virtual Research*, No. 3 [in Persian].
- Fitrat, M, A, Khorasani, A, Abolghasemi, M & Qahramani, M (2019). Designing a performance management model for faculty members of Kabul University. *Iranian Higher Education Association Quarterly*, Year 7, Issue 4 [in Persian].
- Ghasemi, F (2016). The effect of intra-university financial resource allocation mechanisms on the educational and

- research performance of the departments of Shahid Chamran University of Ahvaz. *Master Thesis*, Shahid Chamran University of Ahvaz, Faculty of Educational Sciences and Psychology [in Persian].
- Guruipur, A. (2012). Investigating the relationship between scientific outputs and teaching quality of faculty members of the University of Isfahan. *Master Thesis*, University of Isfahan, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
  - Heydari, F (2013). The degree of concordance of the results of different strategies for evaluating the teaching of professors: A case study of the Faculty of Literature and Humanities, University of Kurdistan. *Master Thesis*, Kurdistan University, Faculty of Literature and Humanities [in Persian].
  - Hosseini, M. (2013). Designing a quality assurance model for physical education in the distance education system. *PhD thesis*, Payame Noor University Center, Faculty of Humanities and Physical Education [in Persian].
  - Jabbari, L. (2015). Designing an audit model for educational and research processes in Shahed University, *PhD thesis*, University of Tehran, Faculty of Psychology and Educational Sciences. Department of Management and Educational Planning [in Persian].
  - Jafari Kakalki, M. (2011). A survey of the application of factors affecting the teaching quality of the faculty members of Isfahan and shahrekord universities in the 88-89 Academic Year. *Master Thesis*, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Isfahan [in Persian].
  - Jafari, F (2018). Comparison of effective teaching components of faculty members with tuition fee teachers from students' point of view. *Master Thesis*, Mazandaran University [in Persian].
  - Khadivi, A., Seyed Kalan, S. M., Hassanpour, T., Ahmadi, H & Tarebāri, H. (2019). Investigating the factors affecting the quality of teaching in farhangian university; Case Study: Campuses of Ardabil Province. *Journal of Education and Evaluation*, Summer 2019, No. 42[in Persian].
  - Khadivi, A. & Al-Hverdi Khan Vaziri, A. (2016). Designing and compiling a model for evaluating the effectiveness and performance of faculty members of Islamic Azad universities in East Azerbaijan Province. *Productivity management*. Year 9, No. 34, 2015, pp. 174-161[in Persian].
  - Khadivi, A. & Seyed Kalan, S.M. (2019). Investigating the factors affecting the quality of teaching in Farhangian University; Case Study: Campuses of Ardabil Province. *Journal of Educational Studies*, Spring and Summer 2019, No. 18[in Persian].
  - Khoran, A. (2013). Investigating the relationship between the application of comprehensive quality management components and educational quality improvement in Payame Noor University of Tehran, *Master Thesis*, Payame Noor University, Faculty of Humanities - South Tehran [in Persian].
  - Knapper, K. & Cropley, A. (2000). Lifelong learning in higher education, (Third Edition), London: Kogan Page.
  - Marufi, Y (2008). Explain the factors affecting the quality of education in universities and design an appropriate model for its evaluation. *PhD Thesis*, Tarbat Moalem University - Tehran, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
  - Marufi, Y, Kiamanesh, A, R, Mehr Mohammadi, M & Ali Askari, A. (2008). Evaluating the quality of teaching in higher education: A review of some perspectives. *Curriculum Studies Quarterly*, year, No. 5, Summer 2007, 81-112, [in Persian].
  - Masoomi Fard, M. (2013). Evaluating quality and quality excellence in virtual universities. *PhD Thesis*, Payame Noor University Center, Faculty of Educational Sciences [in Persian].
  - Miri, V. (2007). Teaching guide in universities; Tehran: Samat [in Persian].
  - Mohammadi, M. (2013). Construction and validation of a scale to evaluate the educational performance of professors of Hormozgan University of Medical Sciences. *Master Thesis*, Hormozgan University, Faculty of Literature and Humanities [in Persian].
  - Nazari Shadkam, F, Ghorbani, A, Karimi, F & Sadeghi, I (2016). Identifying the factors affecting the quality of educational programs and its impact on the professional competencies of nurses. *Research in Medical Education*. 1394; 7 (1): 45-53[in Persian].
  - Nazemi Nargani, Z (2015). Investigating the relationship between evaluating the teaching quality of farhangian

university instructors on their professional competence from the perspective of campus students in isfahan province. *Master Thesis*, Payame Noor Center, Tehran, Faculty of Humanities [in Persian].

- Omarzai, A. (2015). Identifying criteria for evaluating the educational performance of faculty members from the perspective of Allameh Tabatabai University students, *Master Thesis*, Allameh Tabatabai University, Faculty of Educational Sciences and Psychology [in Persian].
- Pakmehr, H. (2012). The role of perception of the quality of teachers' teaching in the critical thinking of educational students. *Master Thesis*, Ferdowsi University of Mashhad, Faculty of Educational Sciences and Psychology [in Persian].
- Rakhsh Khorshid, M, Farajzadeh, Z, Izadpanah, A, M & Saadatjoo, S, R. (2015). Investigating the Factors Affecting the quality of education from the perspective of nursing graduates working in Birjand Hospitals in 2012, *New Care, Quarterly Journal of Nursing and Midwifery*, Birjand University of Medical Sciences Volume 11, Number 3[in Persian].
- Razavi, F (2016). Educational needs assessment of faculty members of Allameh Tabatabai University in the field of using the integrated learning approach and feasibility study of meeting the needs. *Master Thesis*, Allameh Tabatabai University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- RezaZadeh, A, Hosseini Nasab, S, D. Sarmadi, MR & Faraj Elahi, M (2015). Evaluation and prioritization of factors affecting the quality of education in e-learning environments using the technique of hierarchical analysis process, *Journal of Education and Evaluation*, Spring 2016, No. 41[in Persian].
- Rezaei Forg, M. (2015). The effectiveness of students' evaluation of the teaching of faculty members of Birjand University with the Kirkpatrick model approach. *Master Thesis*, Birjand University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].
- Rezaei, A. M. (2011). Evaluation of performance evaluation indicators of departments and faculties of humanities in order to develop a structural model of Allameh Tabatabai University *PhD thesis*, Faculty of Educational Sciences and Psychology[in Persian].
- Sadioglu.O. Ipek.N & Derman.M. T (2009). Determining the information literacy skills of teacher candidates for the sustainability of quality in education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. NO 1. pp 1455-1459.
- Salmami, A. (2012). Study of effective factors within the organization on improving the quality of education from the perspective of teachers and students of Yazd technical schools, *Master Thesis*, Tehran Payame Noor Center, Faculty of Literature and Humanities [in Persian].
- Shams Morkani, GH, R, Fathabadi, J & Zanganch, F (2015) designing a performance evaluation model for faculty members, *The First National Conference on Quality Evaluation in the University System*, Article No. 1152, Tehran Sharif University of Technology. May 2014[in Persian].
- Sharifian, F; Nasr, R. & Abedi, L (2005). Explaining the indicators of effective teaching in universities and institutions of higher education and the extent of its realization in the University of Isfahan. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, No. 37 and, 2[in Persian].
- Soleimani, Z (2015). The effect of time management skills on the quality of education of faculty members of Qom University. *Master Thesis*, Semnan University, Faculty of Economics [in Persian].
- Tabarsa, Gh,A, Hassanvand Mofrad, M & Arefnejad, M. (2012). Analysis and ranking of factors affecting the improvement of educational quality (Case study: University of Isfahan). *Interdisciplinary Studies in Humanities*: Fall 2012, Volume 4, No 4 in a row 16[in Persian].
- Talibzadeh Shoushtari, L (2012). Documents of successful professors in effective teaching based on the theory-based method. *Master Thesis*, Birjand University, Faculty of Educational Sciences and Psychology [in Persian].
- Vosoughi Fard, R (2015). Educational needs assessment of new faculty members of Mazandaran University. *Master Thesis*, Faculty of Humanities, University of Mazandaran[in Persian]
- Zamani, A (2018). Identify, analyze and prioritize the factors affecting the quality of education in higher education. *Quarterly Journal of Innovation and Value Creation*: 1. 1396; 6 (11): 23-36[in Persian].
- Zarbakhsh, A. (2013). Identify effective teaching models and propose a suitable model for effective teaching and

determine its structural validity. *Master Thesis*. Kharazmi University, Faculty of Psychology and Educational Sciences [in Persian].

- Sandoval.L.Y. Rodríguez-Sedano.A & Ecima.I (2010). Ethical qualities of professional development of the educator a humanistic perspective needed to manage a new way to see the quality of education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. No 2.
- Van de Grift, W. (2007). Quality of teaching in four european countries: A review of the literature and application of an assessment instrument. *Educational Research*, 49 (2), 127-152.

◀ مجید دارابی: دانش آموخته دکتری تخصصی مدیریت آموزشی از

دانشگاه تهران می باشد؛ ایشان محقق و مدرس در دانشگاه های تهران، شاهد، مهر البرز، آزاد اسلامی واحد پیشوا- ورامین، آزاد اسلامی واحد یادگار امام(ره) و مرکز آموزشی علوم اداری شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب بوده در سال ۱۳۹۸ موفق به دریافت لوح ویژه جشنواره علامه جعفری(ره) شدند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

